

AZ ÖNKÉNTESÉG HATÁSA A KÖZÖSSÉGRE

TANÁCSOK KEZDŐ ÖNKÉNTESEKNEK

Az önkéntesség hatása a közösségre

Tanácsok kezdő önkénteseknek

SZERZŐK:

Ament Balázs
Barna Márton Gábor
dr. Boros Tamás
Szabó Ágnes Kata
Szabó Enikő Emese
Vajda Árpád

SZERKESZTŐ:

Ament Balázs

A kiadvány az Önkéntesség és közösség c. projekten belül, a Gyermek és Ifjúsági Alapprogram támogatásával, az IFJ-GY-19-A-0204 projekt keretében valósul meg.

EMBERI ERŐFORRÁS
TÁMOGATÁSKEZELŐ

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

GYIA
Gyermek és Ifjúsági
Alapprogram

KIADJA: Regionális Ifjúságfejlesztő Központ Alapítvány

FELELŐS KIADÓ: Karsai Norbert

ARCULAT: Szitás István

KÉPEK FORRÁSA: saját szerkesztés

A kiadvány elkészülésében köszönjük Hegedűs Sándor, valamint az Alternatíva Egyesület közreműködését.

ISBN 978-615-00-8097-0 (PDF)

Szeged, 2020.

Tartalom

Előszó	3
Az önkéntességről általában	4
Önkéntes lettem	7
Önkéntesség Magyarországon	11
Szervezetek és az önkéntesség	24
Önkéntesek a szervezetben	41
Ajánlott irodalom, hasznos linkek	46

Kedves Olvasó! Kedves leendő Önkéntes!

Egyre többen foglalkoznak manapság az önkéntességgel, annak meghatározásával, hagyományos, vagy új típusú önkéntességgel, az önkéntes szervezetek támogatásával, önkéntes felületek működtetésével, az önkéntesek és az őket kereső, kutató szervezetek összekapcsolásával.

Kiadványunknak nem célja, a fentiekhez hasonló tevékenységgel bővíteni az egyébként is színes palettát. Igyekeztünk olyan, többségében a mindennapi életben is gyakorlati tapasztalattal rendelkező civil, ifjúsági, önkéntes szakembereket bevonni jelen sorok írásába, akik első kézből tudnak tapasztalatot, információt összegyűjteni és átadni az olvasónak, érdeklődőnek és reméljük, leendő önkéntesnek!

Nem titkolt célunk, hogy az önkéntességgel még csak ismerkedő személyek, fiatalabbak és idősebbek számára nyújtsunk támpontot, amolyan önkéntes iránytűként, hogy könnyebben boldoguljanak az igen sok dimenzióval létező önkéntesség világában.

Találhat könnyed, összegző célú, esetleg önkéntes interjúkba csomagolt információmorzsákkal tűzdelt, vagy épp, a hazai önkéntességet bemutató statisztikákra alapuló fejezeteket is, ki-ki érdeklődése szerint.

Bízunk benne, hogy kiadványunk felkelti majd érdeklődését az önkéntesség iránt és még mélyebbre merészkedik a témában és az egymást, valamint az elesetteket segítők, fontos ügyekért tenni akarók népes társaságának csodálatos világában.

Első ízben általánosságban kaphat információ morzsákat az önkéntességről, azt követően pedig egy fiatal önkéntessé válását követhetjük végig, az adatokat kedvelők elmélyülhetnek a számok világában, a továbbiakban pedig önkénteseket fogadó szervezetek, valamint önkéntesek interjúit találjuk.

Mini kiadványunk végén hasznos szakirodalmakat és online is elérhető anyagok linkjeit ajánljuk figyelmébe a Kedves Olvasónak!

Izgalmakkal teli olvasást kívánunk és bízunk benne, hogy minél előbb önkéntesként is viszont láthatjuk egymást!

A szerzők

Az önkéntességről általában

Ament Balázs

SEGÍTSÉG MÁSOKNAK

Az, amikor másoknak segítünk, sok embernek alapvető, mindennapi tevékenység. Sokan bele sem gondolnak, hogy az, amit ellenszolgáltatás nélkül, mások megsegítésének céljából végeznek az az önkéntesség gyakorlati megvalósítása.

De miről is van szó pontosan? Az önkéntesség egy olyan tevékenység, amely az egyén személyes elhatározásából fakad, saját választáson és önzetlenségen alapul, hiszen nem fizetésért, vagy bármilyen előnyért végzi az ember.

SOKSZÍNŰ LEHETŐSÉG NEKÜNK

Végezhetjük egyedül vagy akár egy csoporttal közösen, rendszeresen vagy alkalmanként, bármilyen anyagi ellenszolgáltatástól függetlenül, egy számunkra fontos, jó ügy érdekében. Az önkéntesség nagyon sokszínű lehet és életkortól, vagy nemtől függetlenül bárki végezheti, mondhatni hogy kortalan, vagy intergenerációs. Megfogalmazhatjuk úgy is, hogy az önkéntes „munka” az, amit jó szándékú emberek mások javára, a közös jó érdekében kényszer vagy ellenszolgáltatás nélkül végeznek. Az önkéntes tevékenységről érdemes tudni, hogy az esetek többségében közösségépítő hatással bír, összehozza az azonos érdeklődésű embereket.

EGYÜTT, EGYMÁSÉRT

Fontos rögzíteni, hogy az önkéntes tevékenységek többségének alapja a társadalmi szolidaritás, hiszen a mások helyzetének megértése, elfogadása, a változtatni, támogatni akarás és legfőképpen a közösség vállalás egy adott helyzet kapcsán. Általánosságban elmondható, hogy akkor jutunk el az önkéntes szerepvállaláshoz, amikor olyan szereplők, vagy csoportok iránt érzett szolidaritás vezérel, amelyek nem, vagy csak aránytalanul nagy energia, anyagi ráfordítással juthatnak bizonyos lehetőségekhez hozzá. Jellemzően ilyen „szereplők” a kiszolgáltatottabb helyzetben lévők csoportjai: gyermekek, fiatalok, idősek, hátrányos helyzetűek, fogyatékosokkal élők, vagy a kisebbségekhez tartozó személyek.

A saját időnkkel és energiánkkal gazdálkodva, jó ügyek segítőjévé válhatunk. Megtapasztalhatjuk, hogy milyen érzés kevés, vagy teljesen nulla forrás mellett a befektetett „munkával” támogatni jó ügyeket, segíteni másokat. Rájöhetünk, hogy kis odafigyeléssel és energiabefektetéssel bárki képes változtatni és jobbra tenni a környezetét, vagy éppen a világot.

ÖNÁLLÓAN, VAGY SZERVEZŐDVE

Elsősorban két út áll a leendő önkéntes előtt: önállóan keres olyan személyt, ügyet, amely kapcsán önkéntesként segíthet, vagy felkeres egy szervezetet, amely valamilyen önkéntes tevékenységbe, programba vonja be. Az előbbi esetben jellemzően rövidebb távú, konkrét önkéntességről lehet szó, míg egy szervezet esetében előfordulhat, hogy adott programhoz keresnek önkénteseket, vagy adott témakörön belül várnak segítőket, a konkrét feladatok pedig később válnak ismertté.

Fontos, hogy minden esetben kellőképpen nézzünk utána az adott lehetőségnek, megkeresésnek, hiszen sajnos sokszor előfordul, hogy megpróbálnak visszaélni a segíteni szándékozó emberek jóindulatával. Ezért is fontos tisztában lennünk azzal, hogy kinek és milyen feltételek mellett akarunk segíteni. Ha egy jó módban élő idős,

nyugdíjas személy keres önkéntest, aki felolvas neki, teljesen érthető és elfogadható igény, főleg, ha egyedül, a családtagjaitól távol él, hiszen a szociális kapcsolatot jelentheti számára egy önkéntes, aki heti, havi rendszerességgel különböző könyveket olvas fel neki, vagy beszélget vele. Ugyanez az idős, jó módban élő nyugdíjas személy, ha a lakóingatlan heti rendszerességű kitarítására keres önkéntest, az már adhat okot aggodalomra. Természetesen még ebben az esetben sem biztos, hogy rossz szándék áll a háttérben, vagy ki akarja használni az önkéntest, de mindenképpen óvatosnak kell lenni bizonyos esetekben.

Számos olyan közismert hazai szereplő van, akik rendszeresen keresnek önkénteseket, a teljesség igénye nélkül például: Ökumenikus Segélyszervezet, Magyar Vöröskereszt, Máltai Szeretetszolgálat, Baptista Szeretetszolgálat. Azonban számos olyan civil szervezetek, intézmények által hirdett önkéntes programmal találkozhatunk, ahol nem ennyire ismert a szereplő, ebben az esetben mindenképpen olvassunk utána az adott szervezetnek, intézménynek, hogy egyáltalán létezik-e, valamint valóban értelmezhető önkéntes programot hirdet és nem ingyen munkaerőt igyekszik összevadászni. Civil szervezeteket például a www.birosag.hu

oldalon ellenőrizhetünk, de attól, mert ott például létezik, tehát be van jegyezve, az a valós tevékenységét még nem igazolja! Fontos, hogy utánajárjunk a szervezet, intézmény weboldal címének, facebook linkjének, keressünk rájuk valamelyik ismert keresőben, hogy hátha találunk olyan cikkeket, amelyek megerősítik a jelentkezésünket, vagy éppen megalapozzák annak elmaradását.

AZ ÖNKÉNTES JOGAI

Legyünk tisztában a vállalásunkkal és egyben a jogainkkal is! Az önkéntest ugyanúgy védik jogszabályok, mint például a munkavállalót, ezért fontos, hogy tisztán lássunk és tegyük szóvá, ha valami nem úgy történik, ahogy abban előzetesen megállapodtunk, vagy ami kifejezetten jogszabályellenes, hiszen senkit sem lehet jogszabály megsértésére kényszeríteni. Az önkéntességről szóló és egyben az önkéntest, valamint az őt fogadó szervezetet védő jogszabály, amellyel mindenképpen ismerkedjünk meg, a *2005. évi LXXXVIII. törvény a közérdekű önkéntes tevékenységről*. A törvény nagyon konkrétan leírja, hogy adott életkorú fiatal hány órát végezhet önkéntes tevékenységet egy adott napon, vagy hogy általánosságban mit érthetünk a közérdekből végzett önkéntes tevékenység alatt, vagy kik fogadhatnak önkénteseket.

Az önkéntes fogadásnak van még egy törvényi feltétele, miszerint a területért felelős Miniszter által létrehozott felületen köteles beregisztrálni a fogadó szervezet. Ez a felület a <http://kot.emmi.gov.hu/> oldal, ahol ellenőrizhetjük a regisztráció meglétét. Főleg kisebb szervezetek nem biztos, hogy ezt már megtették, de ennek ellenőrzése nem az önkéntes feladata, attól hogy még nem rendelkezik itt regisztrációval egy szervezet, még végezhet hasznos és közérdekű munkát.

A jogszabály az önkéntesek védelme mellett rögzíti azt is, hogy a fogadó fél mit adhat, vagy éppen mit köteles biztosítani az önkéntesek számára bizonyos esetekben.

Ez egyaránt segíti az önkénteseket és az őket fogadókat is. Ugyanígy alapvető – kellene hogy legyen – az önkéntes tevékenységre vonatkozó szerződés, mely a két fél (önkéntes és fogadó) között jön létre és rögzíti az önkéntesség időpontját, időtartamát, helyét, természetét, a pontos tevékenységet, valamint hogy mit biztosít ehhez a fogadó fél.

DILEMMÁK

Sokan azért nem fogadnak önkénteseket, mert azt gondolják, hogy a megbízási szerződés, vállalkozói szerződés, vagy épp munkaviszony keretében feladatot ellátó személy elszámoltatható, míg az önkéntes nem és tekintettel arra, hogy nincs ellentételezés, így nincs ami visszatartsa az önkéntest attól, hogy egyoldalúan elálljon a vállalt önkéntes tevékenység elvégzésétől. Az valóban okozhat némi gondot, hogy anyagi ellentételezésre nem kötelezhető az, aki az adott tevékenység reggelén például mégsem jelenik meg az önkéntes program helyszínén, de a megbízhatatlan önkénteseknek gyorsan híre megy, valamint alapvetően azok, akik önkéntességre vállalkoznak, keresnek maguknak önkéntes programot, vagy fogadó szervezetet, szerződést kötnek, felkészülnek,

azok már ritkán „ugranak ki” a vállalt feladat elvégzéséből. A folyamat során több ponton is észlelhető, ha egy önkéntes bizonytalan, vagy dilemmázik és várhatóan nem ér a tevékenység végére, így ezeket a személyeket a fogadó fél, megfelelő odafigyelés mellett, időben ki tudja szűrni, vagy más feladat felé tudja irányítani, de ehhez tudatos fogadói magatartásra van szükség.

Abban az esetben, ha az önkéntes saját döntése következtében, vagy a fogadó fél utasítása nyomán kárt okoz, az önkéntes felel az okozott kár megtérítéséért. Pontosán ezért, ha az önkéntest fogadó szervezet olyan utasítást ad, amelyből egyértelműen látható, hogy kár fog keletkezni, azt az önkéntes köteles jelezni az utasítást adó számára – ezt lehetőleg igazolható módon – mivel ebben az esetben az önkéntest jogilag nem felel az okozott kárért.

Önkéntes lettem

Szabó Ágnes Kata

HOGYAN KEZDŐDIK?

Ha késztetést érzel magadban, hogy szabadidődben mások segítségére legyél, első lépésként fogalmazd meg a céljaidat és a motivációd. Így két nagyon fontos kérdésre is választ kapsz, vagyis, hogy mit és miért szeretnél csinálni. Itt fontos, hogy őszintén gondoljuk át mindezt, hiszen az önkéntesség csak abban az esetben jöhet szóba, hogyha nincsen igényed ellenszolgáltatásra.

Amennyiben eldöntötted, hogy az önkéntesség lesz számodra a megfelelő tevékenység jöhet a következő nagy kérdés. Hogyan? Az önkéntes segítőkre a civil szférában szinte állandó igény van, így szinte biztos, hogy van olyan egyesület vagy alapítvány a lakóhelyed környékén, ahol szükség van rád.

Nem mindegy természetesen, hogy kit választunk. Érdemes előzetesen különböző forrásokból tájékozódni a civil szervezetek munkájáról. Megkérdezhetünk ismerősöket, hogy nekik van-e már ezzel kapcsolatba tapasztalatuk, vagy hogy tudnak-e olyan szervezetet, ahol szükség lehet a segítségre. A szervezetek pontos tevékenységi köréről az interneten szerezhetünk információt. A szervezeti honlapok általában rengeteg információval szolgálnak, és ha választottunk egy szerintünk megfelelőt akkor az elérhetőséget is legkönnyebben ezeken találjuk meg.

A kapcsolatfelvétel után valószínűleg egy személyes találkozóra invitálnak bennünket, ahol várhatóan el fog hangzani a „*Milyen tevékenységet képzeltél el magadnak?*” mondat valamilyen verziója, így erre a kérdésre, jó hogyha előre átgondoljuk a választ. A fogadó szervezetnek már az is nagy segítség, hogyha azt elmondod, hogy

szerinted miben vagy jó és azt is, hogy milyen jellegű tevékenységek állnak a legmesszebb tőled.

Ezek alapján valószínűleg megkeresik azt a feladatot amelyik mind a két fél számára megfelelő és hasznos.

Ezt követően, a tevékenység megkezdése előtt a szervezetnek önkéntes szerződést kell kötnie veled.

MIÉRT JÓ?

Szinte el sem tudom mondani, mennyi pozitív velejárója van az önkéntes tevékenységnek, de kezdjük talán a kapcsolatépítésnél. Amellett, hogy barátokra talál az ember szakmai kapcsolatokat is kialakíthat. Ezáltal egy kicsit a saját munkádat is meg tudod könnyíteni, hiszen bővülni fog azoknak a köre, akitől tanácsot tudsz kérni, akiből inspirálódni tudsz vagy éppen, akikkel meg tudod osztani a problémáidat.

Másik nagyon fontos előnye a tág kapcsolati hálónak, hogyha több szakember van, aki elismeri a képességeidet és tudásodat, akkor az ajánlások mentén könnyebben találhatsz munkát is.

A munkaadók számára az önkéntességnek az önéletrajzokban is nagy jelentősége van, hiszen rengeteg mindent elárul a jelentkezőről. Ha valaki komoly vagy akár kevésbé komoly önkéntes múlttal rendelkezik, akkor minden bizonnyal került

már olyan szituációkba, ahol rengeteg hasznos dolgot kellett megtanulnia.

Legelső ezek közül a kommunikáció. Hiszen az önkéntesnek egyeztetnie kell a munkatársakkal és a koordinátorral a tevékenységről.

Meg kell tudnia fogalmazni a saját véleményét, illetve ész érvekkel alátámasztania azt.

Biztos, hogy találkozott már a szervezeti formák valamelyikével, így be is töltött valamilyen pozíciót már egy csoport munkájában. Ez azt jelenti, hogy a koordinátorokkal közösen dolgozva egy kiadott feladatot kellett végrehajtania, de jelentheti azt is, hogy neki kellett kiosztania a feladatokat, ez pedig újabb típusú tapasztalatokat jelent egy adott folyamat végrehajtásában.

Emellett pedig természetesen rengeteg készsége is fejlődik ilyenkor az önkéntesnek, szinte tevékenységtől függetlenül. Problémamegoldás, alkalmazkodás, önuralom, türelem, mások motiválása csak hogy néhányat említsek.

ÉS HOGY ÉN MÉGIS HOGY JÖVÖK EHHEZ AZ EGÉSZHEZ?

Fiatalkorom ellenére már sok helyen, munkatárssal és feladattal találkoztam önkéntesként, a közös pont azonban mindben a gyerekek voltak. A középiskolai éveim alatt kezdtem el jobban megismerkedni ezzel a világgal.

Sokáig nem tudatosult, hogy amit csinálok az önkéntesség. A fejemben úgy jelent meg ez az egész, mintha csak úgy segítenék. Első alkalommal a mélyvízbe dobva önmagamot bevállaltam, hogy elmegyek arcot festeni egy

iskolai nyílt délutánra. Igaz mi lehetne ebben olyan nehéz. Legalábbis ezt hittem.

Az első kérdőjelek akkor jelentek meg a fejemben, amikor leült velem szemben egy kislány és nagyon látszott rajta, hogy ő ezt az egészet nagyon nem akarja. Nem igazán tudtam, hogy a korkülönbség miatt szólhatok-e az édesanyának, hogy szerintem mindenki jobban járna, hogyha ezt most hanyagolnánk. Így inkább a kislányt próbáltam jobb kedvre deríteni.

Még sokszor a mostani tevékenységeimben is gondot okoz, hogy a korkülönbség és a tekintély (néhány esetben annak hiánya) miatt nem tudok úgy érvényesülni. Ez irányulhat a szülőkre, idősebb felnőttekre és nálam fiatalabbakra is.

KERESS MEGOLDÁST!

Volt szerencsém néhányszor beleesni abba a helyzetbe is, amikor egy új lehetőség miatt belefogtam valami olyanba, amibe korábban sohasem. Utólagosan szemlélve persze jó, hogyha új dolgokban is kipróbáljuk magunkat, így sokat tanulhatunk. A tanulás kifejezésbe pedig belefér az is, amikor valami olyat vállalsz el, amiről rövid időn belül kiderül, hogy nem a legmegfelelőbb tevékenység számodra. Utána viszont tudni fogod, hogy mik azok a dolgok, amik testhezállók számodra.

Legelső ilyen alkalom akkor volt nálam, amikor kézműves foglalkozást tartottam gyerekeknek. Alapvetően nagyon szeretek festeni, rajzolni, ragasztani, úszni a csillámporban és hasonló finomságok. Jól el is terveztem, hogy mit fogunk készíteni, de nem akartam túlbonyolítani úgyhogy konzervdobozokból és kicsi befőttesüvegekből megcsináltam a ceruzatartók prototípusát. Minden zökkenőmentes volt amíg meg nem érkeztek a gyerekek. És valójában nem is velük volt a baj, hanem azzal, hogy én mindezt egy csendes és nyugodt délutánként terveztem, de 6 gyerekek egy asztalnál nem egészen a tervek szerint telt.

Az eligazítás részéig mondjuk nem volt baj, megmutattam nekik, hogy mit lehet készíteni, milyen alapanyagok vannak és hogy mit hol találnak. Mikor elkezdődött a munka kicsit kaotikussá vált a hangulat. Hirtelen mindenkinek az a ragasztó kellett, ami a másik kezében volt, pont azt a filctollat szerette volna használni, ami az asztal másik végén volt.

Ezzel egyetemben természetesen az ollóra is folyamatosan figyelnem kellett, nehogy valaki megvágja magát. Hat felől hallottam a nevemet, mindenkinek kellett mindig valami, ami kissé arcon csapott. Természetesen próbáltam arra is figyelni, hogy olyan ceruzatartók készüljenek, amik egy lakás díszei lehetnek és hogy a funkcióján kívül valamilyen dekoratív része is legyen.

A kezdeti nehézségek enyhültek idővel és még élvezni is sikerült a gyerekekkel töltött időt. Az a délután nagyon tanulságos volt számomra több szempontból is. Rájöttem, hogy én nagyon szeretek egyedül kézműveskedni, de a gyerekekkel való ilyen

munka több odafigyelést igényel. Azóta, hogyha ilyesmi foglalkozásra kerül sor, több időt fordítok az előkészületekre, amivel lényegében a saját munkámat segítem.

Nekem sokat segít, hogyha először gondolatban lejátszom magamnak az egészet. Készítek egy belső ütemtervet a munkafolyamatokra. Ezért is fontos, hogy előtte én magam is elkészítsem a tárgyakat. Lemérem magamban, hogy nekem mennyi idő kellett az egyes részfolyamatok elvégzésére és ahhoz viszonyítva fogom kialakítani a munkafolyamatokat. A feladattól függ ugyan, de nekem bevált praktika, hogyha előre tudom, hogy hány fő fog érkezni, akkor annyi alkotóhelyet alakítok ki. Ha festésről van szó, akkor sokat könnyíthet, hogyha minden résztvevőnek van külön vízestálja az ecsetek kimosásához, saját festékpalettája és rajztáblája is természetesen, amire a papírt tudja erősíteni.

NINCS JÓ VAGY ROSSZ!

Ha nem is teljes mértékben, de biztosan tisztába vagy azokkal a dolgokkal, amik jól mennek neked és azokkal is, amikben kevésbé vagy jó. Az önkéntes tevékenységek során ezek nagyon fontos dolgok, melyeket ismertetned kell a koordinátorral, akivel közösen megkeresitek a számodra legalkalmasabb feladatot.

Senki nem várja el tőled, hogy mindenben tökéletes legyél. A fogadó szervezet célja, hogy olyan tevékenységi kört találjatok közösen, amiben te jól érzed magad és fejlődni is tudsz, illetve a szervezet számára is hasznos amit csinálsz.

Fontos megosztani velük a már meglévő tapasztalataidat. Ennél minden féleképpen gondolkodj széles körben! Ha neked az jelent segítséget, hogyha konkrét feladatokat kapsz és nem neked kell megtalálni egy-egy megoldást, vagy nem azerősséged az adminisztratív feladatkör mindenképpen jelezd a szervezet felé!

Természetesen mindenki a legjobb oldalát szeretné mutatni, az ilyen bemutatkozások alkalmával, viszont nem érdemes olyan dolgokat mondani, amik nem igazak, mert kellemetlen helyzetbe hozhatjuk magunkat vele később. Nekünk is és a szervezetnek is könnyebb, hogyha már az elejétől őszinték vagyunk magunkkal kapcsolatban

Önkéntesség Magyarországon

Barna Márton Gábor

Az önkéntesség már több évszázados, akár évezredes hagyományokkal rendelkező tevékenység, mely elsősorban vallási közösségekben jelent meg a civilizáció hajnalán. Már a korai kereszténység világában, a különböző rendek igyekeztek segíteni az elesetteket, rászorulókat. Később a jómódú polgári rétegek kialakulásával egyre elterjedtebbé vált ez a tevékenység, mely a modern kor előrehaladtával a jóléti államok megjelenésével egyre inkább népszerűvé vált a tehetősebb társadalmi réteg számára. A XX. századi új társadalmi mozgalmak, civil szervezetek megjelenésével minden eddiginél nagyobb méretet öltött a jótékonyság és önkéntesség az egész világon.

Az önkéntességet nehéz egyetemlegesen meghatározni, de az ENSZ 2001-es határozata¹ alapján az alábbi feltételek szükségesek ahhoz, hogy egy tevékenységet önkéntes munkának tekintsünk:

- a személy belső indítatásából, szabad akaratából;
- a közös érdekében, más személy vagy a társadalom hasznára;
- nem anyagi ellenszolgáltatás érdekében végzett tevékenység,
- mely magában foglalja az önkéntesség hagyományos, kölcsönös segítségnyújtáson alapuló formáit csakúgy, mint a formális, szervezeteken keresztüli tevékenységet.

Az Európai Unió közleménye² szintén a lehető legtágabb megfogalmazással él az önkéntességgel kapcsolatban:

- „Az önkéntesek önszántukból cseleksznek, saját választásuk és motivációjuk szerint, mindenféle díjazás nélkül. Az önkéntesség a szolidaritás egyik módja, amely lehetőséget nyújt egyéneknek és szervezeteknek arra, hogy megismerjenek és orvosolni próbáljanak emberi, társadalmi vagy környezeti kérdéseket és problémákat. Az önkéntesek munkájukkal gyakran egy nonprofit szervezetet vagy közösségi alapú kezdeményezést támogatnak.”

Hazai jogszabályi definíció 2012-ben született a Nemzeti Önkéntes Stratégia³ elfogadásával, mely alapján az alábbi módon értelmezik az önkéntes tevékenységet:

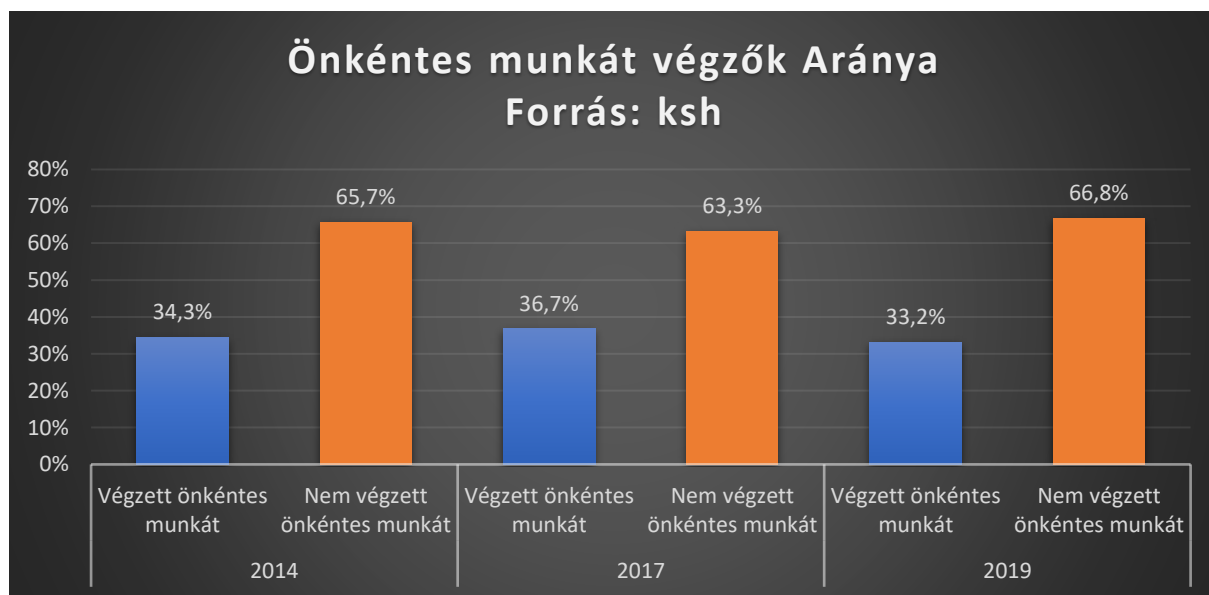
- „Az önkéntesség olyan tevékenység, amelyet a személy szabad akaratából, egyéni választása és motivációja alapján, a pénzügyi haszonszerzés szándéka nélkül végez más személy, személyek vagy a közösség javát szolgálva.”

A kutatások jelentős többsége által arra a következtetésre lehet jutni, hogy az önkéntességet végző egyén általában magas szintű altruisztikus viselkedésformákat mutat (társadalmi felelősségvállalás, mások fájdalmának enyhítésére irányuló vágy, proszociális értékek kifejezése, morális felelősség). Az egoisztikus motivációk (önértékelés növelése, személyes növekedés, szociális kapcsolatok, karrier) csak az önkénteskedés korai szakaszaiban figyelhetők meg. Szintén fontos eleme az önkéntesség válásnak a személyes érintettség, a valahová tartozás érzése és a jelentőségteljes munka végzése is. Az önkéntes sztereotípusát általában extrovertálnak, nyitottnak, barátságosnak írják le, akikben magasabb az empátiás törődés, gondoskodásigény és szociális nézőpontváltásra való képesség. Arról még nem született kutatás, hogy ez az önkénteskedéssel alakult ki vagy eleve megvolt az egyénben.⁴

A KSH 2014, 2017 és 2019 es adatfelvételei által, másodelemzésével, elsődleges célom megmutatni, hogy mi jellemzi leginkább korunk önkénteseit és hogy, milyen motivációk alapján lép az önkénteskedés útjára, milyen hatások és attitűdök alapján választják ezt a tevékenységet. Továbbá célom, egy segédanyag elkészítése, mely olyan tanácsokat tartalmaz, ami segíthet egy fiatal számára kiválasztani a számára legmegfelelőbb tevékenységet, vagy általában segít felkészülni erre a munkára.

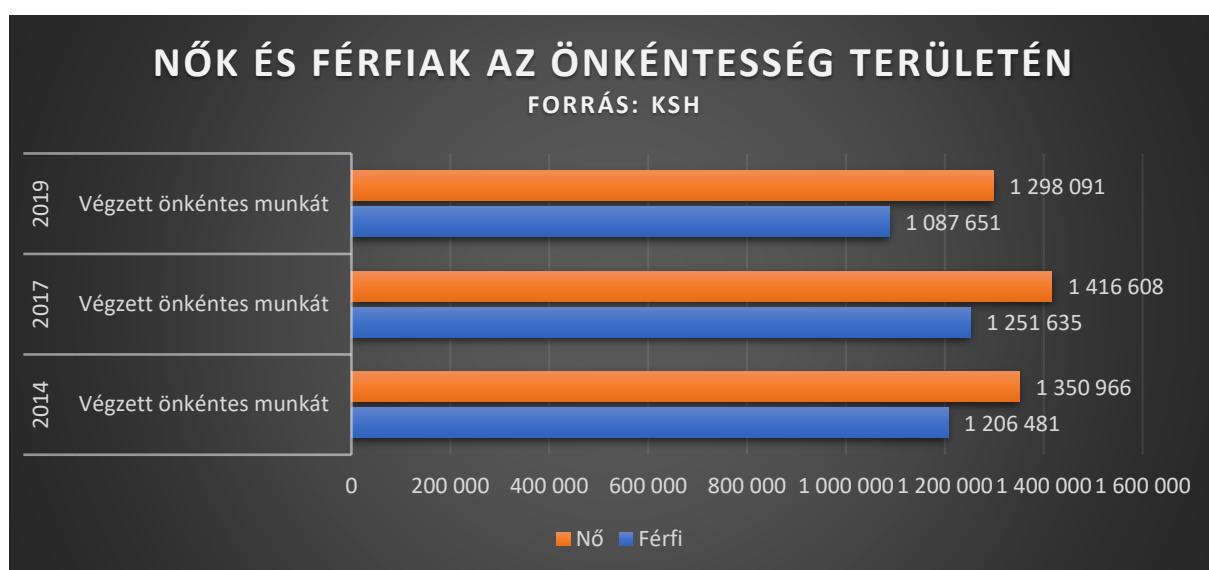
A KSH adatfelvételének módszertanát tekintve a felmérés mintája többlépcsős, rétegzett minta, amely kialakításánál a rétegeképző ismérvek a következők vették figyelembe: földrajzi egységek, települések nagysága szerinti kategóriák, lakóövezetek. A mintában alkalmazott egyszerű rotációs eljárás szerint bármely háztartás, amely valamilyen időpontban bekerül a mintába, hat egymást követő negyedévben szolgáltat adatokat, majd végleg kikerül a mintából. A felvétel a mintába került lakásokban élő, valamennyi háztartás összes tagjáról gyűjt demográfiai és gazdasági adatokat a 15– 74 év közötti személyekről. Speciális népességszám továbbszámítási modellel teljeskörűsítik a felmérés adatait, az egyes népességcsoportok létszáma a felmérés mintájából a mintában megfigyelt értékek megfelelő súllyal történő szorzása és összegzése után számítódik.⁵

Kutatásom elsődlegesen abból a hipotézisből indult ki, hogy az iskolai végzettség és a gazdasági aktivitás nagyon komoly szerepet játszik abban, hogy az egyén az önkénteskedés útjára lépjen. Egy magas iskolai végzettségű gazdaságilag aktív személy nagyobb valószínűséggel végez önkéntes munkát, mint egy alacsony iskolai végzettségű munkanélküli. Feltételezésem szerint az is komoly tényező, hogy az egyén mekkora településen éli az életét, minél nagyobb egy település annál nagyobb a valószínűsége, hogy van lehetőség önkéntes munkát végezni. Célom, hogy a KSH adatfelvételei (2014, 2017, 2019) alapján képet kapjunk a magyar önkéntesség helyzetéről, népszerűségéről és az önkéntes tevékenységet végzők típusáról.

Az adatok alapján jól megfigyelhető, hogy a vizsgált öt év alatt nem igazán változott az önkéntes tevékenységet végzők aránya, a társadalom egyharmada végez önkéntes munkát. Számokban kifejezve átlagosan 2,5 millió magyar foglalkozik önkéntességgel egy évben a KSH adatai alapján.

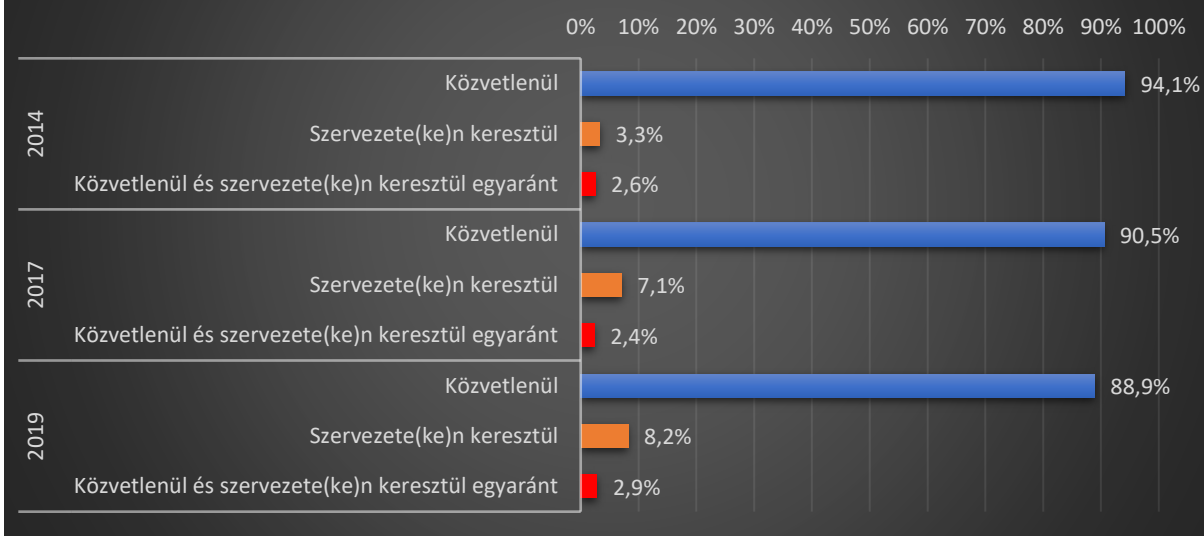
Az önkéntes munka valamennyi formáját figyelembe véve megállapítható, hogy a vizsgált 15–74 éves népesség körében a nők nagyobb számban és arányban vállaltak önkéntes munkát, mindhárom vizsgált évben.

Az önkéntesek túlnyomó többsége, több mint 90%-a – 2019 kivételével minden vizsgált évben – közvetlenül vett részt az önkéntes tevékenységekben. Az adatok alapján jól kivehető, hogy bár lassan, de egyre növekszik azok aránya, akik, valamilyen szervezeten keresztül vállalnak önkéntes munkát. Számszerűsítve 2014-ben még csak kicsivel több mint 85 ezer fő tevékenykedett valamilyen szervezeten keresztül, ez a szám 2019-re kis híján megközelítette a 200 ezer főt.

Az önkéntes tevékenységet végzők száma és megoszlása az önkéntesség formája szerint

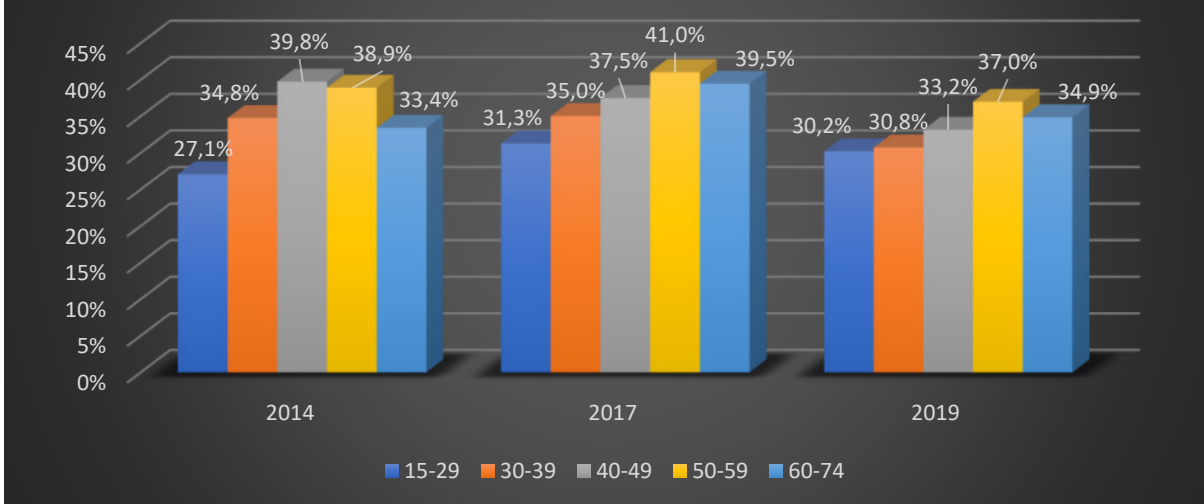
Forrás: KSH

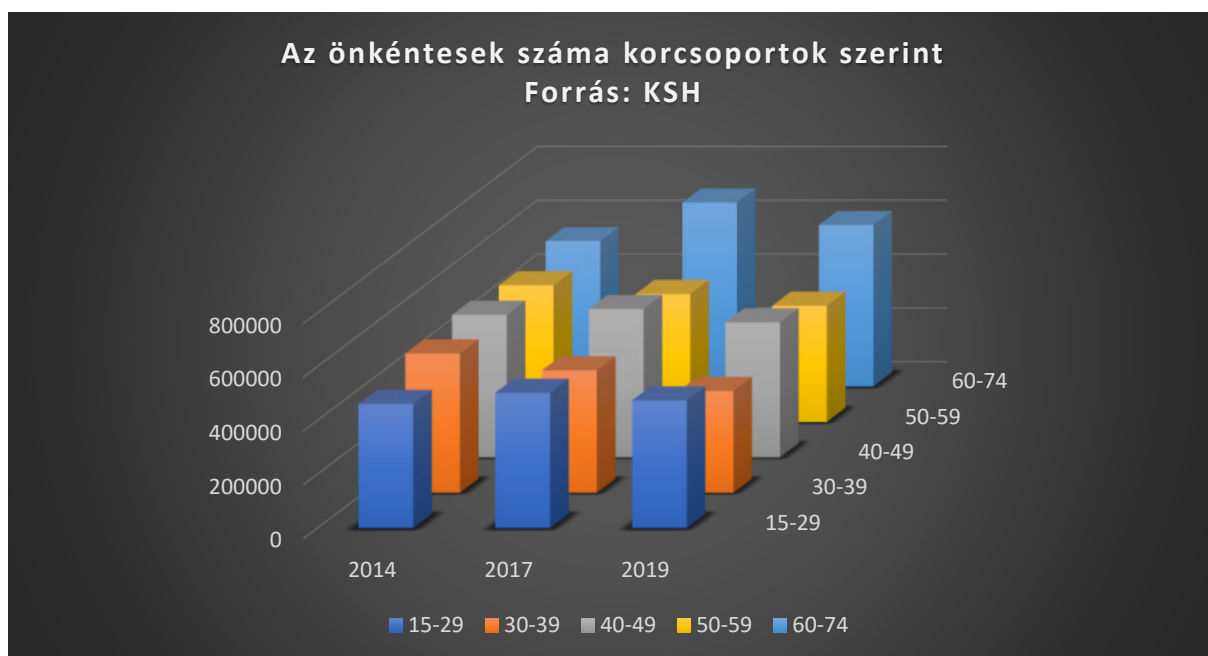
A magyarországi önkéntesség kissé öregedő korstruktúráját tükrözi, a 2019-es adatok alapján úgy tűnik, hogy egyre inkább a kiegyenlítődés irányába történtek elmozdulások. Míg néhány évvel korábban az önkéntességi arány – az életkor mentén történő fokozatos bővülés mellett – a 60–64 éves korcsoportban érte el a csúcsát, addig a 2014-es felvétel adatai szerint az önkéntes munka vállalása legmagasabb arányban a 45–49 éveseket jellemezte.

Az önkéntességi arány korcsoportok szerint

Forrás: KSH

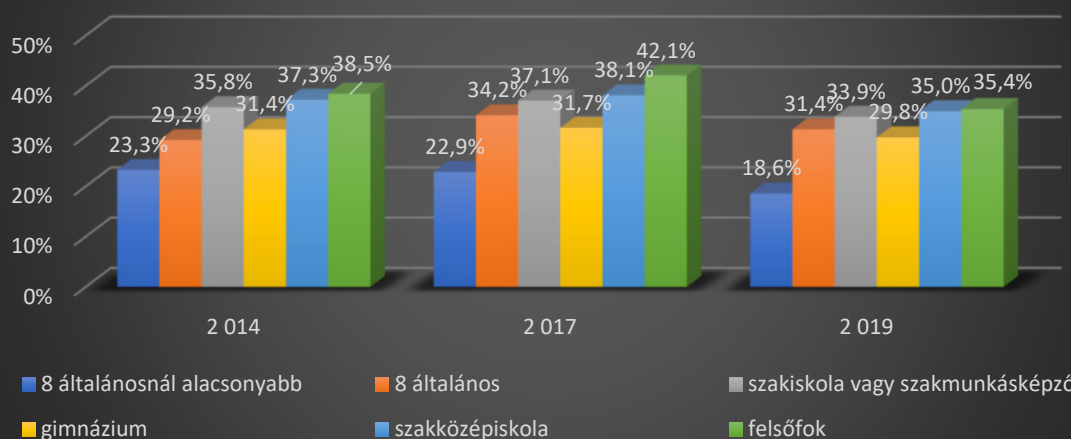
A felvett adatok alapján a magyarországi önkéntesség kissé öregedő korstruktúráját tükröz, a 2017-es emelkedés ellenére 2019-re minden korcsoportban csökkent az önkéntesek aránya és száma is. Míg 2014-ben még a 40-49 éves kor közötti korcsoport tagjai végeztek arányaiban a legtöbb önkéntes munkát, addig az utóbbi években inkább az 50-59 év közötti korosztály a legaktívabb. Az önkéntesek számát tekintve azonban egyértelmű képet kapunk arról, hogy legnagyobb számban az idősebb – 60-74 – közötti korosztály végez önkéntes munkát. Azonban az is jól megfigyelhető az adatok alapján, hogy az arányok kezdenek kiegyenlítődni, a 6 évvel ezelőtti helyzetképhez képest a közelmúlt adatai sokkal kiegyensúlyozottabbak.

Az iskolázottsági szint a jótékonyági magatartás kiemelkedően fontos meghatározója. Az önkéntes segítők aránya az iskolázottsággal növekszik, és a diplomások körében a legmagasabb. A szakmai végzettség ugyancsak komoly differenciáló tényező.

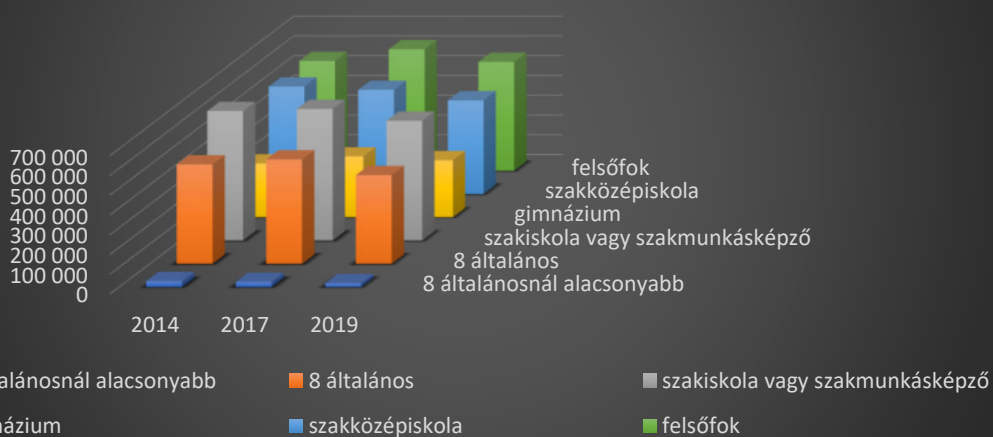
A középfokú végzettséggel rendelkezők körében mind az érettségizett, mind pedig az érettségivel nem rendelkező szakmai végzettségűek az átlagosnál magasabb, a felsőfokúakéhoz közelebb álló aktivitást mutattak az önkéntesség tekintetében, miközben a gimnáziumi végzettségűek átlag alatti aktivitása mutatnak. Az iskolai végzettség esetében is jól megfigyelhető azonban, hogy a 2019-es évre a kiegyenlítőds felé tolódtak az arányok. Ez alól továbbra is kivétel a 8 általánosanál alacsonyabb végzettségűek aránya, de ez véleményem szerint lehetséges, mert alapvetően ezt a csoportot többségében inkább segítségre szorulókat alkotják, és még így közel 20%-uk képes önkénteskedni esetleges nehéz helyzete mellett.

Az önkéntességi arány a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint
 Forrás: KSH

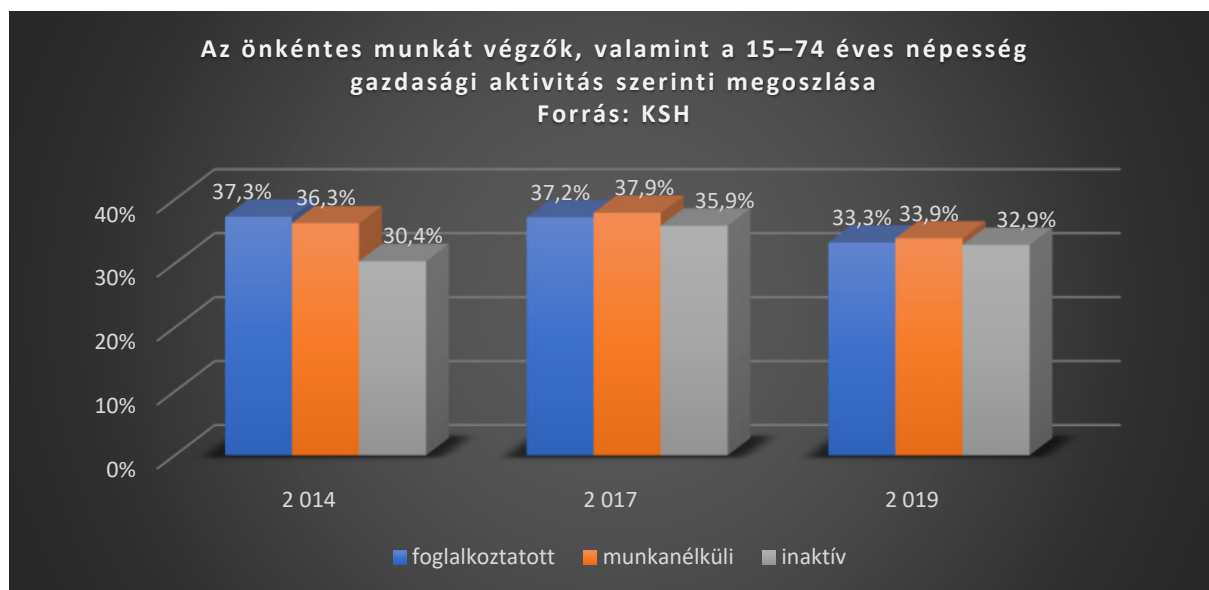
Az önkéntesek számát és iskolai végzettségét egybevetve egyértelműen megállapítható, hogy bár arányaiban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők végeznek a legtöbb önkéntes tevékenységet, azonban, a középfokú végzettséggel rendelkezők közel háromszor többen vannak.

Az önkéntesek száma a legmagasabb befejezett iskolai végzettség szerint
 Forrás: KSH

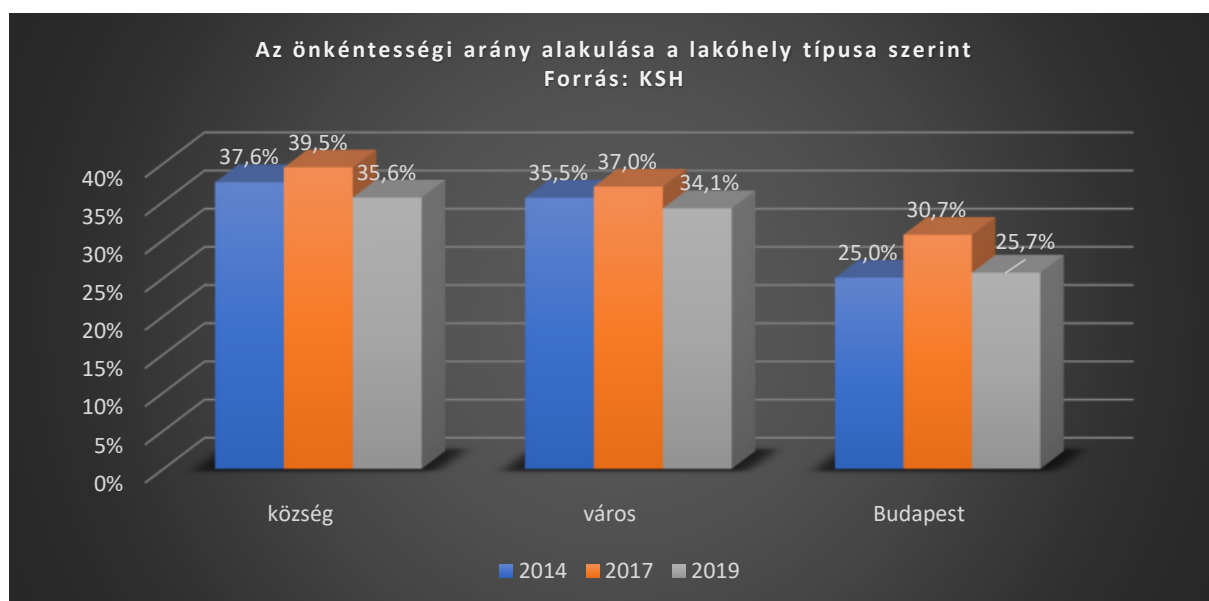

A gazdasági aktivitás és az ingyenes segítségnyújtás közötti kapcsolatok áttekintésekor azt tapasztaltam, hogy 2014-ben még volt szemmel látható különbség az inaktívak és foglalkoztatottak/munkanélküliek csoportjai között,

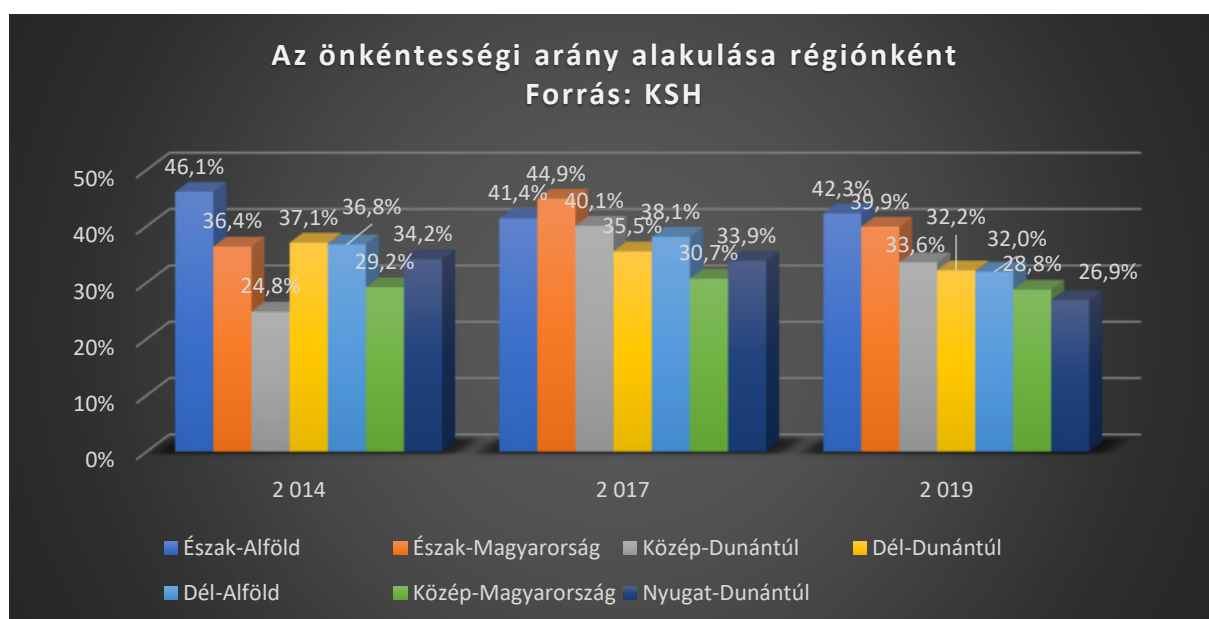
addig ez már 2017-re és 2019-re szinte teljesen elmosódott. Megállapítható tehát, hogy gazdasági aktivitástól függetlenül nagyon hasonló arányban végeznek önkéntes tevékenységeket hazánkban.

A települések közigazgatási besorolását illetően a községekben élők körében volt a legmagasabb, az egyéb városiakok esetében is viszonylag magas volt az önkéntesek aránya. Budapesten a legalacsonyabb ez az arány, mindhárom vizsgált évben jóval az átlag segítették másokat önkéntes tevékenységükkel. Ennek egyik meghatározó tényezője az lehet, hogy a kisebb településen élők nagyobb mértékben lehetnek rászorulva a segítségre, így az ott élő segíteni kívánó embereket könnyebb lehet motiválni is.

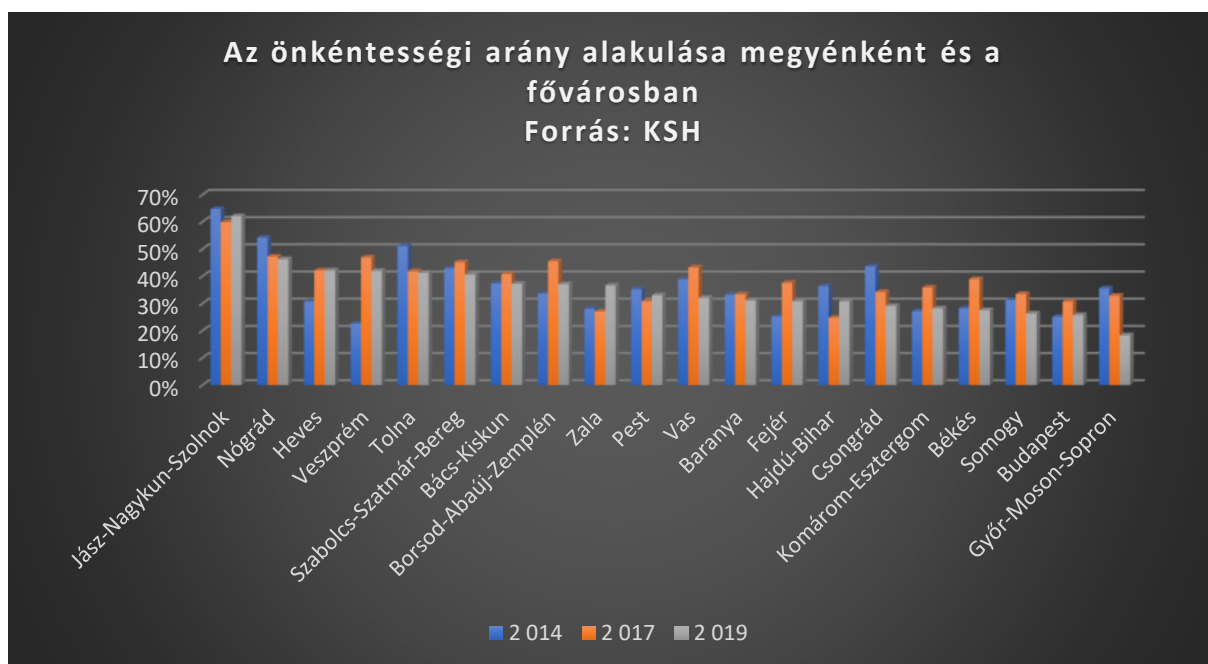

Jól kivehető, hogy az önkéntesek aránya Észak-Magyarországon és az Észak-Alföldön a legmagasabb a tavalyi évben, ez elsősorban azzal magyarázható, hogy hazánk legszegényebb régióiról beszélünk, ezeken a területeken él a legtöbb rászoruló. 2014-ben szintén átlag feletti volt az önkéntesség aránya a Dél-Dunántúli és a Dél-Alföldi régiókban, azonban egyértelmű csökkenés mutatható ki 2019-re. Közép-Magyarország és a Nyugat-Dunántúl pont az előbb említett okok miatt - gazdaságilag a legjobb helyzetben lévő régiók - az önkéntes tevékenységet végzők aránya itt a legalacsonyabb.

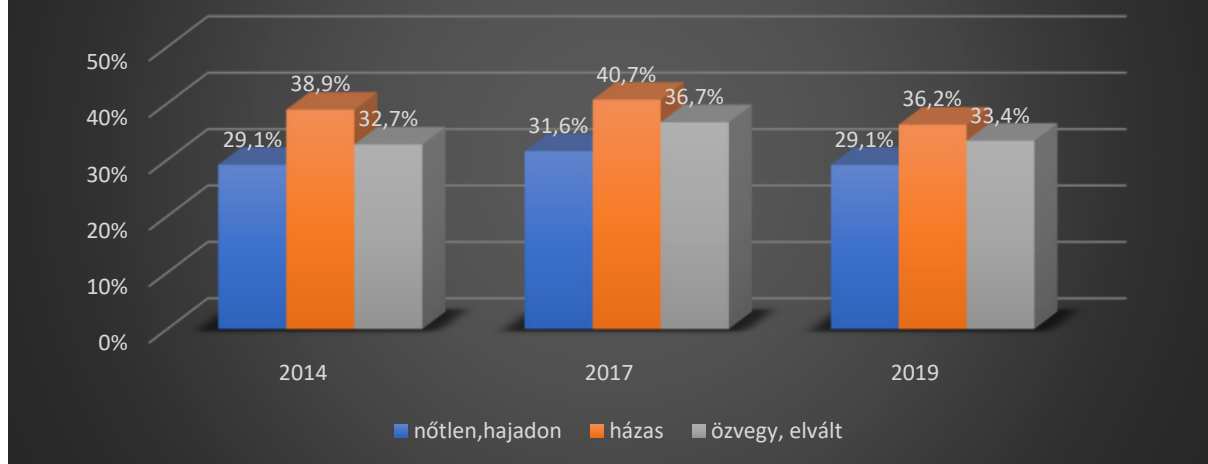
Megyéenként vizsgálva a legmagasabb önkéntességi arány Jász-Nagykun-Szolnok megyét jellemezte 2019-ben, ahol a 15–74 évesek közel kétharmada (62%) végzett önkéntes munkát, de említésre méltó Nógrád (46,2%) és Heves (42,1%) megye is, ahol a lakosság több mint fele kapcsolódott be önkéntes tevékenységekbe, az országos 33,2%-es átlagot jelentősen meghaladva. A korábbi vizsgált éveket tekintve, Heves megye kivételével ezek az arányok még magasabbak voltak.

Az önkéntességi arány alakulása megyénként és a fővárosban Forrás: KSH

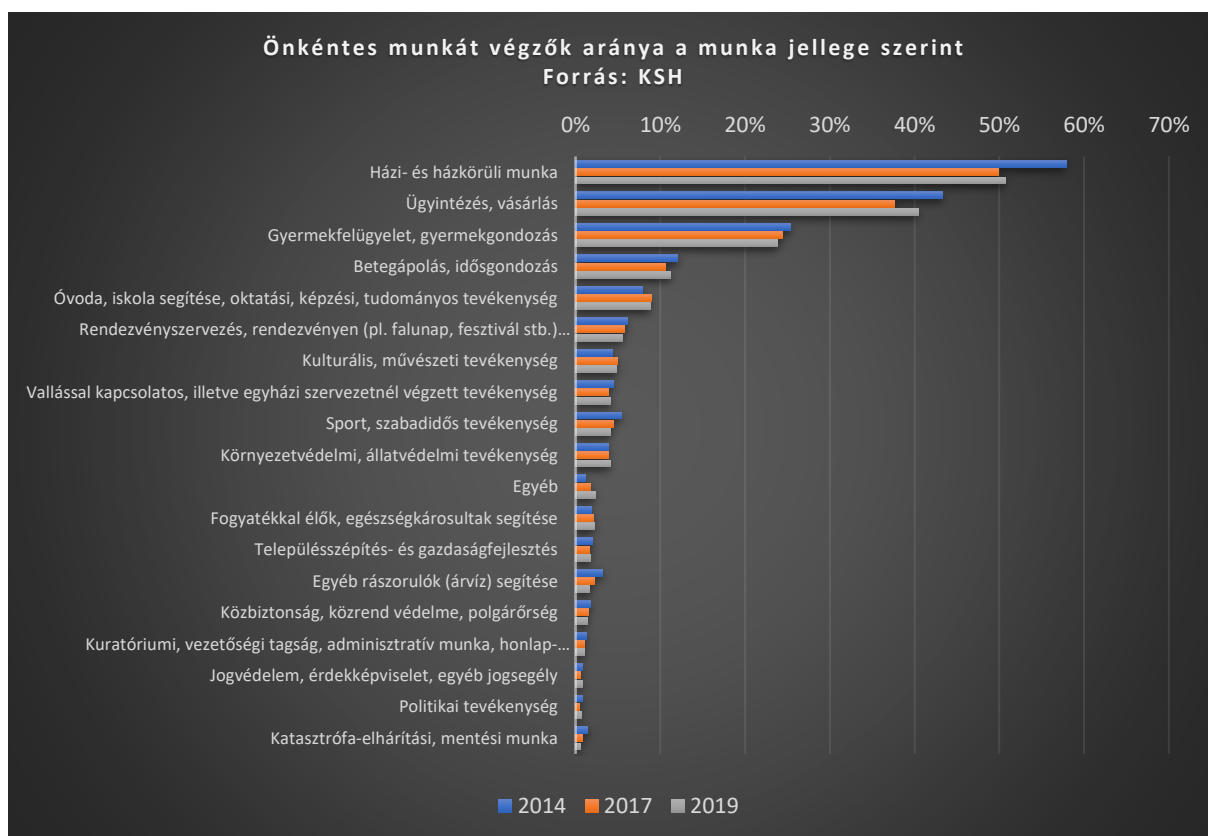

Önként vállalt, ellenszolgáltatás nélküli tevékenységet a vizsgált három évben a házasságban élők jóval magasabb arányban végeztek, mint a nőtlenek, hajadonok, vagy az özvegyek, illetve elváltak. A házások átlag feletti arányban segítettek másokon, vagy szolgáltak valamilyen közösségi, társadalmi ügyet, az özvegyek és elváltak közvetlenül az átlag körül mozogtak, míg a hajadonok és nőtlenek átlag alatt végeztek önkéntes tevékenységet. Ennek részben magyarázata lehet, hogy az együttélés, az áldozatvállalás a családokban nagyobb, továbbá a személyes példamutatás igénye és lehetősége is erősebb. A házások ugyanis gyakrabban élnek idős, beteg, gondozásra, ápolásra szoruló hozzátartozójuktól külön háztartásban, és segítenek nekik, gyakrabban nevelnek gyermekeket, akik közösségei nagyobb arányban igénylik a szülői támogatást, az ingyenes segítséget.

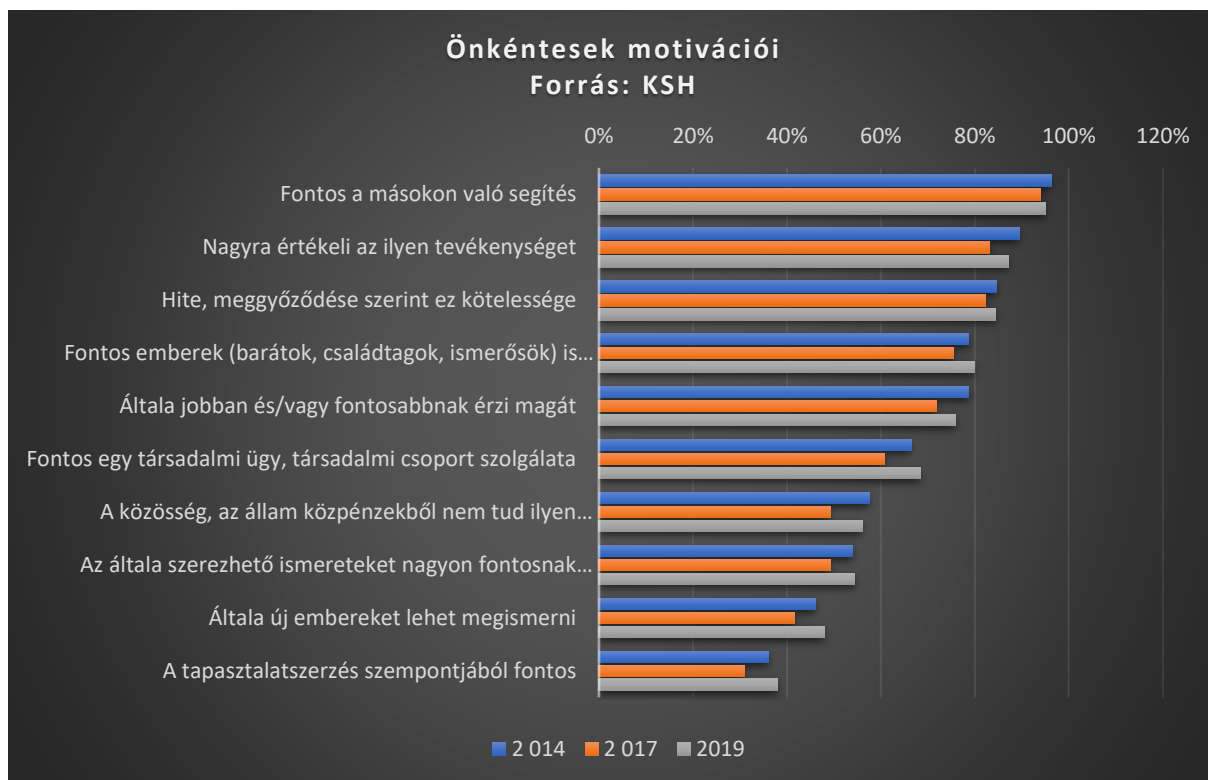
Családi állapot szerinti megoszlás Forrás KSH

Az elvégzett tevékenységek alapján a leggyakrabban Házi- és házkörűli munkákat végeznek az önkéntesek, a vizgált években a megkérdezettek több mint 50%-a végzett ilyen jellegű munkát. Szintén népszerű tevékenység az ellenszolgáltatás nélkül végzett ügyintézés, vásárlás és a gyermekgondozás, gyermekfelügyelet. A legkevésbé népszerű tevékenységek közé a jogvédelem, érdekképviselet, egyéb jogsegély, a politikai tevékenység és a katasztrófa-elhárítási, mentési munka tartozik.

Az önkéntessé válás motivációit megvizsgálva, arra a következtetésre lehet jutni, hogy a legfontosabb tényezők a másokon való segítség örömeinek kiemelt fontossága, az önkéntes tevékenység nagyra értékelése, valamint, hogy hite és meggyőződése alapján ez a kötelessége. A vizsgált években a válaszadók több mint 80%-a érezte azt hogy a fentebb említett kategóriák elengedhetetlenek számukra az önkéntes segítségnyújtáshoz. A legkevésbé az ismeretek megszerzését, az új emberek megismerését, illetve a tapasztalatszerzést említik a legkevésbé fontos motivációs tényezőkként.

A KSH adatai alapján megállapíthatjuk tehát, hogy hazánk népességének közel egyharmada többkevesebb rendszerességgel végez önkéntes munkát, sajnos azonban megállapíthatjuk, hogy számuk, ha nem is gyorsan, de fogy. Általánosságban kijelenthető, hogy több nő végez önkéntes tevékenységet, mint férfi. Mindhárom vizsgált évben jelentős többségben voltak azok, akik közvetlenül vettek részt önkéntes munkában, de folyamatosan emelkedik azok aránya, akik valamilyen szervezeten keresztül kerültek az önkéntesség világába. Korosztályt tekintve megállapítható, hogy hazánkban elsősorban az idősebb generáció vállal önkéntes munkát, azonban úgy tűnik lassanként egyre kisebb a különbség a különböző korcsoportok között. Az is egyértelműen megállapítható, hogy minél magasabb valakinek az iskolai végzettsége, annál nagyobb eséllyel vállal önkéntes tevékenységet, azonban azt is figyelembe kell venni, hogy a középfokú végzettséggel rendelkezők arányaiban hiába vannak kevesebben, létszámukat tekintve sokkal számottevőbb súllyal rendelkeznek. A gazdasági aktivitás és inaktivitás tekintetében nem tapasztaltam eltérést, nagyságrendileg ugyanakkora aktivitást mutat aktív és inaktív egyaránt. Lakóhely szerinti megoszlás tekintetében már nagyobb volt az eltérés, minél kisebb településen él valaki, annál nagyobb eséllyel vállal önkéntes munkát.

Régióként és megyéenként vizsgálva egyértelmű kép rajzolódott ki, minél szegényebb az adott megye vagy régió annál nagyobb eséllyel tűnnek fel ott az önkéntes lehetőségek és a hozzájuk tartozó önkéntes segítők. Családi állapot alapján jól kivehető, hogy a házasságban élők jóval nagyobb eséllyel végeznek ellenszolgáltatás nélküli tevékenységeket, mint az egyedülállók és elváltak/özvegyek.

A vizsgált önkéntesek legnagyobb arányban házimunkát, ház körüli munkát, ügyintézést, vásárlást, gyermekgondozást és gyermekfelügyeletet vállalnak ellenszolgáltatás nélkül. A legkevésbé szívesen pedig katasztrófaelhárítási és politikai tevékenységet végeznek. Motivációjukat tekintve főleg meggyőződésből, a segítségnyújtás örömeért és nagyrabecsülésért végzik tevékenységüket.

Összességében tehát megállapítható, hogy az átlagos magyar önkéntes altruisztikus jellemvonásokkal rendelkező késő középkorú, házas nő, közép- vagy felsőfokú végzettséggel, vidéken – főleg konvergencia régióban – él és leggyakrabban házimunkát és különféle ügyintézéseket vagy gyermekfelügyeletet látnak el.

Szervezetek és az önkéntesség

Szabó Enikő Emese

EURÓPA IFJÚSÁGA EGYESÜLET

Most bemutatásra kerül három szervezet, amelyek hazai, illetve nemzetközi szinten fogadnak önkénteseket. Mindegyik esetében a szervezet vezetőit kértük meg, hogy meséljenek az adott civil szervezetről. Az első ilyen szereplő, akikkel megismerkedünk az **Európa Ifjúsága Egyesület**, melyet **Makovi Ágnes** elnök mutat be nekünk.

EURÓPA IFJÚSÁGA EGYESÜLET

KÉRLEK MUTASD BE A SZERVEZETET!

Az Európa Ifjúsága Egyesület 2008-ban kezdte meg működését elsősorban a fiatalok fejlődése, lehetőségeinek szélesítése érdekében. A szervezet székhelye Magyaralmásán található, egy Fejér megyei községben, azonban célcsoportja és működési területe jelentősen túlmutat a településen. Tagjaink olyan elhivatott személyek, akik mindenképp tenni szeretnének fiatalokat érintő problémák megoldása érdekében. Szükségét éreztük egy olyan szervezet létrehozásának, amely lehetőséget nyújt összetartó, tartós közösségek létrehozására. Hiszen amennyiben egy megtartó közösség van jelen a fiatalok életében, az így kialakuló csoportidentitás olyan stabil érték- és normarendszert alakít ki bennük, ami segíti őket a jövőben, hogy társadalmunk felelős, tudatos tagjaivá váljanak.

MIKOR ÉS MI VOLT AZ, AMI ARRÁ SARKALT BENNETEKET, HOGY HAZAI ÖNKÉNTESÉKET FOGADJATOK?

Az egyesület erősen dolgozik azon, hogy a helyi fiataloknak is alternatívákat, lehetőségeket adhasson. Ezen cél elérése érdekében a helyi, aktív, tizenéves fiatalok -akik már több éve aktív tagjai az Európa Ifjúsága Egyesületnek és rendszeresen részt vesznek programjainkon- létrehozta egy csapatot „fiatal-ma” néven. A „fiatal-ma” csapat motiváltságával most már nem csak az egyesület életét színesíti, de a közösségünk érdekében is aktívan munkálkodik. A helyi önkormányzattal kezdeményezett párbeszédnek köszönhetően egy klubhelyiséget vehetnek birtokba tavasztól a kezdeményező fiatalok.

Sikernek könyveljük el, hogy az országot lefedő önkéntesbázissal dolgozunk. Természetesen ezek a fiatalok nem a mindennapi tevékenységeinkben vesznek részt, hanem főként a nemzetközi szintű projektjeinket segítik.

Rendszeres kapcsolatot ápolunk a civil szférában tevékenykedő, főleg ifjúságsegítéssel foglalkozó országos szervezetekkel. 2014 óta szervezetünk látja el a közép-dunántúli régió EURODESK koordinációját.

MELYEK AZ EGYESÜLET FŐBB CÉLJAI ÉS FELADATAI?

- közösségi kapcsolatok népszerűsítése, civil felelősségvállalás elősegítése és a nemzetközi kulturális, baráti és cserekapcsolatok kialakítása,
- ifjúsági közösségek számára információnyújtás és tanácsadás, oktatás, tanulásra való ösztönzés,
- lehetőség biztosítása diák- és gyermek művészeti csoportok számára új produkciók megvalósításához, bemutatkozáshoz, megmérettetéshez, más csoportokkal való találkozáshoz,
- ünnepekhez, évfordulókhöz kapcsolódóan kézműves foglalkozások szervezése,
- tematikus szellemi és játékos vetélkedők, önismereti játékok, kézműves programok, játszóházak, sport vetélkedők szervezése,
- hátrányos helyzetű és fogyatékkal élő embertársaink segítése, ösztönzése, integrálása,
- környezetünkben élő kisebbség integrációjának előmozdítása.

MIT GONDOLSZ, MIÉRT JELENTKEZIK ÖNKÉNTESNEK EGY FIATAL?

Úgy gondoljuk, a velünk kapcsolatban lévő fiatalok lehetőségként tekintenek arra, hogy az Európai Unióhoz tartozunk. Az előttük lévő generációkhoz képest érzik, hogy mind a tanulás, mind a munkavállalás terén sokkal szabadabban választhatnak. A munkavégzés után járó jövedelem mellett a fejlődési lehetőségük végsőkéig való fokozhatóságát is fontosnak tartják. Emellett kiélvezik annak lehetőségét is, hogy szabadidejükben könnyedén utazhatnak országról országra, ezáltal új kultúrákat ismerhetnek meg, olyan tudást és tapasztalatokat szerezhetnek, amelyek birtokában képesek életükön változtatni. Ennek köszönhetően talán

nyitottabb, elfogadóbb, befogadóbb társadalomban élhetünk.

Sokan gondolják azt, hogy az európaiság egyenlő a kultúrák összeolvadásával, azonban tapasztalataink erre rációznak. A fiatalok nem gondolják kifejezetten negatívnak, inkább a globalizáció természetes hatásaként tekintenek rá. A sokszínűség megtartása, ápolása mindannyiunknak érdeke, akik ebben az országban élünk. Európa legnagyobb kulturális értéke a kulturális sokféleség megőrzése.

Az interkulturalitás európai dimenziója a két- és többnyelvűség elterjesztése. Bele kell tanulnunk abba a helyzetbe, hogy olyan világrészben élünk, utazunk, dolgozunk, ahol a határok virtuálisak, szabadságunkat pedig ténylegesen csak akkor élhetjük meg, ha egynél több nyelv világában, több kultúrában mozgunk otthonosan. Az interkulturalitásban „csak” kiindulópont a kultúrák egyenértékűségének fel- és elismerése, ezen túlmenően olyan személyiségvonások és attitűdök erősítéséről van szó, mint az empátia, a szereptávolság, a kétértelműség elviselése, az együttműködési készség erősítése. Mindez összetett identitást követel, azaz új és más világképek befogadásának, az irántuk való nyitottságnak a készségét.

MILYEN NEMZETKÖZI PROJEKTJEI VANNAK A SZERVEZETNEK?

Egyesületünk évek óta szervez hazai és nemzetközi ifjúsági cseréket az alapvető emberi jogokra fókuszálva.

Hiszen az emberi jogok kulcsszerepet töltenek be a demokratikus fejlődésben. Azonban a kisebbségi szegregáció hátrányos helyzetet idéz elő. Korunk társadalmi növekvő arányban lehetnek elszorítottak, illetve tanúi a globalizációnak, az etnikai, nemi, vallási, nemzeti különbségek miatti hátrányos megkülönböztetésnek. Az integráció, a beilleszkedés mindenkinek érdeke.

A negatív sztereotípiák lebontása nem csupán új társadalmi, gazdasági esélyeket hoz, hanem megteremti egy toleránsabb, elfogadóbb európai társadalom lehetőségét is. Az általunk megragadott megközelítések közül néhányat emelnénk ki, azokat, amelyek számunkra talán a legfontosabbak: nemi szerepek a társadalomban, önismeret, elfogadás, befogadás, emberi jogok, életmenedzsment, aktív állampolgárság, fiatalok bevonása, strukturált párbeszéd.

Nemcsak a fiataloknak, de a velük foglalkozó, velük kapcsolatban álló szakembereknek is biztosítunk nemzetközi programokat a fenti témában, amelyek során szaktudásukat, kompetenciáikat fejleszthetik annak érdekében, hogy könnyedén és gyorsan megtalálják a közös hangot a fiatalokkal, használható segítséget tudjanak nyújtani bármilyen témában, amelyekkel hozzájuk fordulnak.

MI VOLT AZ A MOTIVÁCIÓ, AMINEK KÖSZÖNHETŐEN KÜLFÖLDI ÖNKÉNTESKET FOGADTOK?

2014 óta vagyunk küldő és koordináló szervezet európai önkéntesség terén, melynek keretein belül önkénteseket küldünk külföldre és külföldi önkénteseket koordinálunk Magyarországon, fogadunk Magyaralmáson, az egyesület által működtetett ifjúsági házban.

A programnak köszönhetően a fiatalok maximum 12 hónapot tölthetnek Európa

bármely országában, ahol nyelveket tanulnak, önállóbbá válnak, miközben felfedezik a körülöttük lévő világot és megismerkednek számukra addig idegen kultúrákkal. Hiszen az önkéntesség az EU egyik alapelve, hozzájárul a demokrácia fejlődéséhez, mindemellett az önkéntes tevékenységek fejlesztik a szociális készségeket és kompetenciákat, segítik a társadalmi szolidaritást, valamint sokoldalú tapasztalatot nyújtanak.

Az önkéntesség kulcsfontosságú tényezője az aktív állampolgárságnak és a demokráciának, mivel európai értékeket képvisel, kiemeli, erősíti a közösségben rejlő erőt. A pozitív önértékelés, mások elfogadása, hatékony kommunikációs készség, problémamegoldó képesség, nyitottság, az egyéni és a csoport-érdekek fejlődése, szociális kompetenciák fejlődése fontos tényezők az egyén fejlődése szempontjából.

Fontosnak tartjuk a szocializáció folyamatában, hogy a fiatalok az önkéntességen keresztül felfedezzék saját lehetőségeiket, közösségük aktív tagjává váljanak. Megtanulják, mit jelent másoknak segíteni, társaikat „képesé tenni” céljaik kitűzéséhez és megvalósításához a változás, fejlődés elérése érdekében.

A különböző kultúrákról szóló ismeretek megtapasztalásával az idegen kultúrák mellőzése és elutasítása is kiküszöbölhető. A passzív elfogadásra ráépül a kíváncsiság, a motiváció, hogy saját tapasztalataikon keresztül ismerjék meg az adott térséget, népet, nyelvet, kultúrát, s ez vezet el a sokoldalú megközelítésig.

Úgy gondoljuk, hogy minden fiatal, aki részt vesz egy ilyen programban, jövőképe pozitív irányban változik, hisz egy nyitott könyv lesz Európa az életében, ami tele van egyedi élményekkel, megtapasztalásokkal.

A projektben részt vevő fiatalok a későbbi munkavállaláshoz elengedhetetlen kompetenciákat és attitűdöket építhetnek személyiségükbe. Ez segítséget jelent számukra az ifjúsági munkanélküliség megelőzésére. Interkulturális szemlélettel csökkenthető a marginalizálódás.

VILÁGVISZONYLATBAN NÉZVE AZ ITTHONI ÖNKÉNTESÉG KEVÉS VÁLLALKOZÓSZELLEMŰ FIATALT VONZ. SZERINTETEK EZ MIÉRT LEHET?

Magyarországon az önkéntesség népszerűsítésére az oktatási rendszer még nem készült fel, talán ennek tulajdoníthatók az új önkéntességhez kapcsolódó alacsony hazai értékek. Véleményünk szerint a mai, korlátozott viszonyokat tekintve nagyon nagy szerepe és felelőssége van a civil szervezeteknek a közoktatásban.

Az iskolák nagy részének nincs meg az a fajta szabadsága, ami ahhoz kell, hogy a fiatalok megtalálják önmagukat, önállóan véleményt alkothassanak. Az oktatási rendszer sajnos szabvány, véleménytelen és érdektelen fiatalokat bocsát a nagybetűs életbe.

A hozzánk hasonló szervezetek felelőssége, hogy megadjuk nekik a lehetőséget kiszakadni ezekből a dobozokból, elősegíteni, hogy képesek legyenek kiállni önmagukért és másokért, merjenek nagyot álmodni.

Mindenesetre hatalmas lépés, hogy napjainkban az érettségi bizonyítvány megszerzését önkéntes munkában szerzett tapasztalatokhoz kötik.

Tapasztalatunk az, hogy azokban az iskolákban, ahol sikerül legalább egy nyitott kulcsembert találni, viszonylag egyszerű az együttműködés, lehetőséget kapunk arra, hogy megmutassuk a diákoknak, lehet másképpen gondolkodni.

Természetesen ez sokkal egyszerűbb egy nem állami fenntartású oktatási intézménnyel, mint egy állami fenntartásúval.

Legfőbb lehetőség az IKSZ (Iskolai Közösségi Szolgálat), mely során egyesületünk nem arra használja a fiatalokat, hogy székeket pakoljanak vagy szemetet szedjenek. Szeretnénk a fiataloknak a nálunk eltöltött órákban élményeket és megtapasztalást adni, engedjük őket betekinteni egy rendezvény megvalósításának minden pontjába a tervezéstől az utómunkálatokig. Mivel szolgálatuk teljesítése során kapcsolatba kerülnek velünk, megismerik tevékenységeinket, nyitottságunkat, személyesen is megismernek minket, szervezetünk utánpótlása, utánpótlás-nevelése is biztosított, emellett sokkal könnyebben és kevesebb félelemmel jelentkeznek általunk meghirdetett hazai és nemzetközi programokra.

MI A KÜLÖNBÉG A HAZAI ÉS A KÜLFÖLDI ÖNKÉNTESÉK KÖZÖTT? TEVÉKENYSÉGBEN, FELKÉSZÍTÉSBN, KAPCSOLATTARTÁSBAN STB.?

A hazai kontra nemzetközi önkéntesek fogadásában, illetve koordinálásában talán annyi különbség van számunkra, hogy az utóbbi sokkal nagyobb felelősséget jelent, hiszen szinte családtagként kell viszonyulnunk a külföldi fiatalhoz.

Amikor hozzánk érkeznek, nincs, illetve alig van itteni kapcsolatrendszere, csupán ránk, mint támogató szervezetre, illetve a velünk kapcsolatban állókra tud támaszkodni.

Nem hiába van számos olyan kritérium, amelyeknek meg kell felelnie azoknak a szervezeteknek, akik minőségi tanúsítványt kapnak azért, hogy nemzetközi szinten koordinálhassanak önkénteseket. Fárasztó, de egyben felemelő is, hogy tulajdonképpen sokszor egy éven keresztül a nap 24 órájában törődni kell a fiatalokkal. Érezniük kell, hogy bármi probléma adódik, mi itt vagyunk nekik. Sokszor anyuka/apuka szerepben állunk helyt, amikor segítenünk kell megtanulni főzni, vagy éppen feszültséget kell oldani, mert káosz van abból, hogy ki mosogat.

HOGY MIÉRT FOGLALKOZUNK ÖNKÉNTESSEKKEL?

A hazai önkéntesség tekintetében fontos számunkra, hogy a fiatalok minél több helyen, helyzetben kipróbálhassák magukat, így az informális- és nemformális tanulási módszereknek olyan tudásra, tapasztalatra tesznek szert, amelyeket más körülmények között nem tudnának megszerezni. Emellett természetesen az utánpótlás-nevelés is nem titkolt célunk. Mivel közösségi terünk széles korosztálynak ad teret, így a generációk közötti szolidaritást is ápoljuk a programjaink által.

A nemzetközi önkéntesség tekintetében több célunk van. Egyrészt munkánk egyik pillére az ifjúsági szabadidős tevékenységekre, a sport, egészséges életmód, a kulturális sokszínűség, idegen nyelvek fontosságára épül. Kiemelten kezeljük a sokszínűség, többnyelvűség közvetítését, a kultúrák kölcsönös megismerését, egymás elfogadását, valamint a társadalmi aktív szerepvállalást is. Így hozzuk közelebb Európát Magyarországhoz, a helyiekhez.

A tervezett tevékenységek által a helyi közösség tagjai megismerhetnek számukra teljesen új kultúrát, azok jellemvonásait. Az önkéntesség adta lehetőségnek köszönhetően mással nem, vagy nehezen pótolható tudásra, ismeretanyagra, tapasztalatra tehet szert az a közösség, ahova az önkéntesek érkeznek, emellett természetesen ez egy interakció, hiszen az önkéntesek is más körülmények között meg nem tapasztalható tudás, képességek, készségek birtokába kerülnek.

Másrészt az önkéntesek támogatják az egyesületünk által heti/kétheti rendszerességgel megvalósuló felkereső munkáját.

Saját élményeik, tapasztalataik, nézőpontjaik megolvasztásával színesebbé, eredményesebbé teszik munkánkat. Általuk hitelesebben és sikerebben vonjuk be célcsoportjainkat a mobilitási és egyéb programjainkba.

Az önkéntesek innovatív ötleteikkel bekapcsolódhatnak nemzetközi ifjúsági cserék és tréningek tervezésébe, szervezésébe is, így biztosítjuk, hogy jövőbeni projektjeink még inkább a fiatalok igényeire épülve valósuljanak meg.

MI KELL AHHOZ, HOGY VONZÓAK LEGYÜNK A FIATALOK SZÁMÁRA?

A válasz egyszerű: nyitottság, elfogadás, türelem, szeretet, egyenjogúság, kölcsönös tisztelet.

MIÉRT JÓ EGYÜTT DOLGOZNI A FIATALOKKAL?

Mert kölcsönösen tanulunk, tapasztalunk egymástól. És persze örökké fiatalon tart, hiszen ahhoz, hogy hitelesek legyünk, fel kell venni velük a ritmust. Ha buli van, hát menni kell! Naprakésznek kell lenni az online, digitális világban, amely szintén biztosít egyfajta naprakésztséget. Tiktok? Mit nekünk? Nyomjuk! Csak súgva mondom, hatalmas kincs az ilyen felület, a fiatalokat egyszerűbb megszólítani. Igen, azt hiszem, ez a titkunk. A rugalmasság, nyitottság, a kölcsönösség.

MI AZ, AMI MOTIVÁL BENNETEKET, HOGY TOVÁBB „DOLGOZZATOK” AZ IFJÚSÁGI TERÜLETEN?

Hisszük, hogy egyesületünk legnagyobb felelőssége a jövő- és véleményformáló hatásban rejlik, hiszen a civil szervezetnek kell biztosítani azt a színteret, amely a fiatalok egyéniségének kibontakozását segíti elő. Elsősorban az aktív állampolgárság és a társadalmi részvétel jelenleg alacsony számát vagyunk hivatottak növelni, hiszen e területeken a különböző államok fejlettsége, kialakult gyakorlata meglehetősen eltérő.

Másik fontos feladatunknak hisszük az esélyegyenlőségért, diszkriminációmentességért, alapvető emberi jogokért való munkásságunkat szűkebb és tágabb társadalmukban, nagy hiányterületet fedve le ezen tevékenységünkkel. Összességében képessé tenni a fiatalokat saját jövőjük alakításában való aktív részvételre.

MI EGY MÁÉRT KÖZHASZNÚ EGYESÜLET

Másodikként ismerkedjünk meg fejezetünk szerzőjének szervezetével a Gyulán működő Mi egy Másért Közhasznú Egyesülettel, melyről **Szabó Enikő Emese**, alelnök mesélt nekünk.

HOGYAN MUTATNÁD BE A SZERVEZETED? TE MIT TARTANÁL A LEGFONTOSABBNAK, HOGY ELMONDD?

A Mi egy Másért Gyulai Gyermekekért és Ifjúságért Közhasznú Egyesület 2003-ban alakult. A szervezet létrehozásával az volt a célunk, hogy a szabadidős gyermek és ifjúsági programok mellett, szakmai rendezvényeket, képzéseket szervezzünk diákok és szakemberek részére.

Egyesületünk az elmúlt 17 évben sok kiemelt projektet hívott életre és működtetett: kortárssegítő képzés, közösségi szolgálatos fiatalok felkészítése, közösségszervezés és csapatépítés iskolai DÖK-öknek és osztályoknak, Hetedhét Játékváros, települési érdekképviselt koordinálása, Eurodesk képzések városi és országos szinten egyaránt.

Az évek során sok programot, képzést szerveztünk gyermekek, fiatalok, szülők és szakemberek számára helyi, járási, megyei, regionális és országos szinten. Több alkalommal segítettünk a fiatalok által felvetett ötletek megvalósításában. Alaptevékenységünk az alulról jövő

kezdemenyezések támogatása, az ifjúság megszólítása, felkeresése, ezért a hagyományos és jól bevált ifjúsági felkereső munkát is folyamatosan alkalmazzuk.

A szervezet fő profilja a több éve elkezdett kortárssegítő képzés, amely keretében a fiatalok az általános iskolai felső tagozatától, a középiskolásoktól át, az egyetemekig egyre több generációt átfogó munkát végeznek. Idén már tizenkettedik alkalommal szervezzük meg a Hetedhét Játékváros címen futó, Ditzingenből származó demokráciára, munkára, családi életre és pénzügyi tudatosságra nevelő gyermektábor mintaprojektet, mely egyben a legnagyobb projektünk is.

A 2013-as tanévtől az iskolai közösségi szolgálattal kapcsolatos szakmai koordinációs tevékenységet is felvállaltuk, melynek keretében a diákokat, pedagógusokat és a fogadó szervezeteket is igyekszünk felkészíteni és segíteni. Szervezetünk is aktívan fogadja a közösségi szolgálatos tanulókat, akiket a szakembereink tréningeken és képzéseken készítenek fel a szakmai feladatokra: táborok megvalósításának segítése, kézműves foglalkozások megtartása, fotózás, mentorprogramok, rendezvények szervezése.

2014. évtől Gyula város önkormányzata feladatellátási szerződést kötött egyesületünkkel az ifjúsági szakfeladat ellátására. Ennek az együttműködésnek keretében megnyitotta kapuit a Gyulai Ifjúsági Központ (GYIK), ahol a fiatalok nem csak szabadidejüket tölthetik, hanem szakmai programokon is részt vehetnek. A GYIK egy multifunkciós tér, hiszen ifjúsági információ és tanácsadó iroda, közösségi tér és szolgáltató központ is egyben, a fiatalok, szakemberek, szülők számára egyaránt.

HOGYAN VÁLIK VALAKI ÖNKÉNTESBŐL FŐÁLLÁSÚ ALKALMAZOTTÁ?

Szervezetünk a megalapítása óta eltelt 17 évből az első 10 évben csak önkéntes alapon működött a tagok, szakemberek, és a sok-sok fiatal által, akik körülöttünk tevékenykedtek. Közben a fiatalokkal, felnőttekkel sok projektet, programot,

nyári tábort, szakmai előadást, képzést szerveztünk már a 2000-es évek elején is.

Tagjaink közül, akkor még senki sem rendelkezett saját családdal így a 18 főből igen sokan a szabadidejük nagy részét az egyesületre szánták, miközben észre sem vettük, hogy mennyi időt vagyunk együtt.

A cél volt a fontos és az, hogy élményeket adjunk szociálisan hátrányos helyzetű gyerekeknek a 10 napos táborokban, hogy beszélgessünk a fiatalokkal, de ne csak meghallgassuk, hanem meg is halljuk őket és az álmaikat együtt valósítsuk meg. Ha egy fiatal megkeresett minket egy-egy ötlettel gondolkodás nélkül álltunk mellé és segítettük annak megvalósulását. Olyan élményeket kaptunk az akkori gyerekektől és fiataloktól, amik minket is elkísérnek a mai napig is. Jó látni, kiből mi lett. Megtisztelő, hogy ott lehettünk egy-egy zenekar, vállalkozás megalakulásakor, vagy akár az ötletelésekor egy-egy szerelem kibontakozásánál is.

Nagy lépés volt az egyesületünk életében a 2012-es év, amikor meg tudtuk teremteni annak a lehetőségét, hogy egy tagunk főállású alkalmazottá válhatott. Azért kapott fizetést, ami addig a hobbija volt és amit addig főállása mellett szabadidejében végzett. Az egyesület tagjai azonban továbbra is idejükhöz mérten azóta is végeznek önkéntes tevékenységet és a szakemberek is velünk vannak, akkor is, ha éppen nem tudjuk anyagilag honorálni a munkájukat.

Szervezetünk 2013-ban már két fő állású alkalmazottat foglalkoztatott, jelenleg is ezt a vegyes modellt követjük, hiszen vannak főállású munkatársaink és önkéntes tevékenységet végző szakemberek, fiatalok is.

HOGYAN LÁTJÁTOK A HAZAI ÖNKÉNTESÉGET?

Én azt érzem javul a helyzet, de még mindig gyerekcipőben járunk az önkéntességet tekintve. Azok a gyermekek és a fiatalok, akik nem tapasztalják meg első körben a családjukon keresztül az önkéntesség élményét vagy barátok segítségével, nekik nem, vagy csak sokkal nehezebben válik természetessé, hogy ellenszolgáltatás nélkül is lehet adni, segíteni másokon. Itt az önzetlenségen, az adni akaráson és az anyagi javakról történő lemondáson van a fő hangsúly.

Nagyon sok családban a gyermek egyedül nő fel testvérek nélkül és nem tapasztalja meg ezeket az élményeket, így nekik ezeket később kell megtanulni.

Az is tény, hogy nagyon sok gyermekben és fiatalban meg van az önzetlen tenni akarás. Az már sok esteben rajtunk felnőtteken múlik, hogy ne öljük ki belőlük és inkább erősítsük ezeket a pozitív gondolatokat, motivációkat. Sok fiatal lesz civil, sport vagy egyházi szervezet tagja, ahol bizony a közösségi élmény mellett ismerkedik meg az önkéntességgel is, vagyis nem egy tudatos folyamat részeként alakul ki benne az adni és tenni akarás, hanem informálisan találkozik vele.

Minden településen megtalálhatóak ilyen szervezetek, amik nem feltétlenül ifjúsággal foglalkoznak, de tenni szeretnének a közösségért, a településért, így aki tenni

szeretne, vagy önkénteskedni az biztosan megtalálja a helyet hozzá, csak keresnie kel.

MILYEN TÁVLATI TERVEITEK VANNAK AZ ÖNKÉNTESÉG TERÜLETÉN?

Szervezetünk következő célja a nemzetközi önkéntesek fogadása, küldése és koordinálása. Nem azért nem foglalkoztunk eddig nemzetközi szinten ezzel, mert nem lenne rá igény, hanem mert szakmai kapacitásunk végéhez értünk, azt pedig nem szeretnénk, hogy úgy végezzünk egy feladatot – ami sok esetben egy egész embert kíván – hogy a már megkezdett szakmai munkáink rovására menjen.

Fontosnak tartjuk, hogy szakmailag megalapozottan tudjunk ezzel a tevékenységgel is foglalkozni. Természetesen mi is tisztában vagyunk azzal, hogy ettől egyesületünk és a Gyulai Ifjúsági Központ is több lehet majd, de azt a szakmaiságot, amit elértünk és fontosnak tartunk, azt kívánjuk tovább fejleszteni még akkor is, ha ez most kicsit lassabban halad. Számunkra fontos, hogy a fiatalokról ne projekt szinten gondolkodjunk, hanem hosszú távúan. Tehát, ha egy új szolgáltatást indítunk azt évekig kell működtetni, ez a mi felelőségünk.

Ezért addig, amíg nem látjuk azt, hogy ezt százszázalékosan tudjuk biztosítani addig nem vágunk bele.

MILYEN ÖNKÉNTES LEHETŐSÉGEK VANNAK A SZERVEZETNÉL?

A Mi egy Másért Közhasznú Egyesület az első perctől fogad önkénteseket és képez is, mert azt tapasztaltuk, hogy azokkal a gyerekekkel és fiatalokkal, akiket mi készítünk fel, sokkal könnyebb profi módon együtt dolgozni egy-egy

rendezvényen, klubfoglalkozáson, önkéntes programon.

Az egyesület bejegyzése előtt szakembereink animátor képzést szerveztek 2000 és 2003 között, ami ezt követően megmaradt egészen 2007-ig amikor elkezdtek a kortárssegítőket képezni.

Azóta több száz fiatal „képződött” ki, és mára már nyitva a fiatalabb és tevékeny korosztály felé, a 7. és 8. osztályosoknak igyekszünk átadni a tudást. A képzés nem fejeződik be egy év után az oklevél átadásával hanem, amíg egy kortárssegítő fiatal szakmai tevékenységet végez az egyesületünk önkénteseként, addig folyamatos szupervíziós foglalkozásokon vesz részt, hogy támogathassuk a munkájukat és megmaradjon a szolgáltatás színvonala.

A második nagy mérföldkő volt szervezetünk életében – ami egyben társadalmi érzékenyítés is – az a Városi Diákönkormányzat (VDÖK) működtetése. Ide Gyula köznevelési intézményeiből érkeznek a fiatalok és végeznek önkéntes alapon, korosztályos érdekképviseleti munkát. Egyesületünk még megalakulásakor kezdte el a VDÖK koordinálását és azóta kisebb kihagyásokkal végzi azt.

Az innen kikerült fiatalok közül van, aki közéleti pályára lép, vannak, akik azóta is aktívan önkénteskednek országos szervezetekben és vannak, akik maguk is céget vagy civil szervezetet alapítottak.

2009-es évtől a Hetedhét Játékváros a harmadik és egyben az egyik legkomplexebb pillérünk, ahol 8-12 éves gyermekek részére szervezünk egy demokráciára és az életre nevelő 10 napos tábort. A 240 gyermekhez igen sok szakember és segítő kell, ezért a Játékvárosban nem csak a kortárssegítőink és a VDÖK tagjai, hanem 2016 óta a közösségi szolgálatos fiatalok is jelen vannak.

2014 nyarán megnyitott a Gyulai Ifjúsági Központ, ami mindenki számára biztos pontként érhető el, így a városban élő és tanuló fiatalok, tanárok, szakemberek is rendszeres látogatóink. Az Ifjúsági Központban is igen sok lehetőséget tudunk biztosítani a fiataloknak önkénteskedésre, hiszen éves szinten közel száz programban tudnak nem csak résztvevőként, hanem szervezőként, önkéntesként is részt venni.

SZERINTE MI MOTIVÁLJA AZ ÖNKÉNTESKET, AKIK HOZZÁTOK JELENTKEZNEK?

Tapasztalatunk szerint mindenkit más és más. A mi szervezetünknel van két olyan közösség, ahol már az általános iskolás diákok is jelen vannak: kortárssegítők és a Városi Diákönkormányzat. Azok a diákok, akik jelen vannak ezekben a csoportokban nem általános

szemlélettel élik a mindennapjaikat. A kortárssegítő képzésbe beépítettük az empátia és asszertívitas fejlesztését, illetve a gyermek-és emberijogi érzékenyítést is. A kiképzett kortárssegítő fiatalok pedig észrevétlenül segítenek társaiknak a mindennapokban.

A VDÖK-ös fiatalok nem csak az iskolájukban, hanem a városi rendezvényeken is végeznek önkéntes tevékenységet, valamint korosztályuk számára is saját szabadidőjük terhére segítenek a 24h és a 6h vetélkedő, az Ifjúsági Bál szervezésekor és sorolhatnám tovább.

Az is igaz, hogy azok a fiatalok, csak akkor tudnak adni, ha ők is kapnak „muníciót” a maguk számára, mentálisan rendben vannak, így az egyesületünk szakembereivel igyekszünk nekik minél több támogatást megadni, hiszen a segítő csak akkor tud igazán segíteni, ha ő is jólvan testileg és lelkileg, jól érzi magát a mindennapokban.

A Hetedhét Játékvárosban minden évben túljelentkezés van az önkéntesekből most már évről-évre. A jelentkező fiatalokat motivációs levélírás után elbeszélgetésen vesznek részt és aztán egy saját élményű tréningen készülhetnek fel a táborra, de bizony, akik nem elég motiváltak ők nem válnak a csapat tagjává. Látható, hogy eltérő háttérrel, motivációval érkeznek hozzánk az önkéntesek és a fiatalok a legtöbb esetben hozzák a barátaikat is.

AZ ISKOLAI KÖZÖSSÉGI SZOLGÁLAT, MINT TÁRSADALMI SZEREVPÁLLALÁST ÖSZTÖNZŐ TEVÉKENYSÉG SZERINTE BEVÁLTOTTA A HOZZÁ FÜZÖTT REMÉNYEKET AZ ÖNKÉNTESÉG IRÁNTI ÖSZTÖNZÉS TERÜLETÉN?

Azt tapasztaljuk, hogy azok a fiatalok, akik a családjuktól vagy a más közösségektől nem kapnak közösségi élményeket, azoknak a középiskolás közösségi szolgálat lesz az első közösségi élménye, ami lehet jó tapasztalat, de természetesen benne van, hogy nem biztos, hogy jól sül el.

Azokat a fiatalok, akik a közösségi szolgálat teljesítése miatt kerülnek a szervezetünkkel kapcsolatba őket sok esetben tényleg csak az motiválja, hogy meglegyen az 50 óra, bár tapasztalatunk szerint ők vannak kevesebben.

Az is tény, hogy mi nem csak a saját magunk által megszervezésre kerülő rendezvényekhez, projektekhez fogadunk közösségi szolgálatos fiatalokat, hanem más intézményeknek, civil szervezeteknek is szoktunk segíteni egy-egy program megvalósításában. Ilyenkor nem csak az önkénteseket készítjük fel a feladatra, hanem a fogadó szervezeteket is a fiatalok fogadására. Így ez a két párhuzamos tevékenységünk következtében lehet sikeres az önkéntest fogadó szervezet és az önkéntes fiatal találkozási pontja.

Azt hiszem a mi koordináló szerepünk fontosnak mondható a fogadószervezetek és az önkéntesek tekintetében is. Az sem elhanyagolható, hogy mi hiszünk abban, hogy minél több területet próbál ki egy fiatal, annál több mindennel ismerkedik meg és sokkal könnyebb pályát választania, valamint így szélesebb körből tud tapasztalatot gyűjteni.

MILYEN AZ ÖNKÉNTESÉG HATÁSA A KÖZÖSSÉGRE ÉS AZ EGYÉNRE?

Azok a fiatalok, akik valamely közösségünkhöz tartoznak, az ő esetükben azt tapasztaljuk más a motiváció. A kortársegítők sokkal érzékenyebbek és empatikusabbak a korosztályuknál. A fiatalok nem tudatosan végeznek önkéntes tevékenységet a mindennapokban, iskolájukban vagy a szűkebb korosztályuk körében. A VDÖK tagjai pedig szintén nem csupán iskolai szinten végeznek önkéntes tevékenységeket – iskolai rendezvények, szemléletformáló kampánynapok, szakmai napok szervezése – hanem települési szinten is.

Azok a fiatalok, akik széles körben más-más területeken próbálják ki magukat sokkal több tapasztalattal és szélesebb látókörrel indulnak el az életben.

A fiatalok saját maguk is személyiségükben alakulnak, formálódnak, fejlődnek. Sokaknak ebben komoly segítség az önkéntes tevékenységek vállalása.

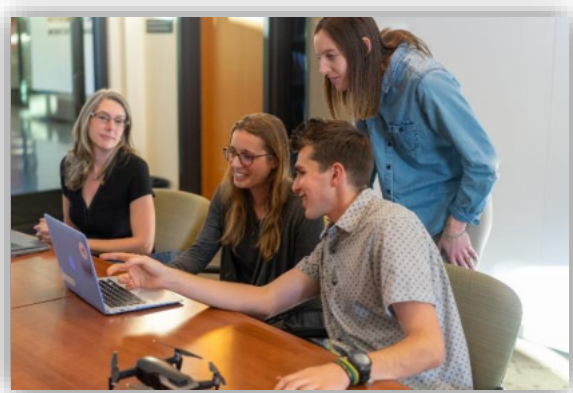
Főleg azokon a fiatalokon tapasztaljuk honnan hová jutnak el, akikkel sok-sok évet töltünk együtt.

A kortársegítők esetében ez néha akár hét vagy több év is lehet. A VDÖK-ös fiatalokkal is van, akivel már öt éve dolgozunk együtt. Ilyen hosszú idő alatt a kamaszból egy fiatal felnőtt lesz, melynek során sokan megtalálják a céljukat az életben és életre szóló

barátságokat kötnek, de nagyon sok gyakorlati élettapasztalatra is szert tesznek a tudás mellett, amit sok esetben a barátokkal közösen, egy nagyobb közösség részeként élnek meg.

KÉRLEK, OSSZ MEG VELÜNK EGY TÖRTÉNET AZ ÖNKÉNTESSEKKEL KAPCSOLATOSAN!

Nagyon kreatívnak kell legyünk főleg az 50 órás közösségi szolgálatosok kapcsán, mert több olyan fiatal érkezett hozzánk, akiknek az általunk felajánlott lehetőségek egyike sem „tetszett” meg. Ilyenkor mi nem széttárjuk a kezünket, hogy bocs, akkor old, meg ahogyan tudod, hanem elkezdjük jobban megismerni a fiatalt és keresünk neki valami testhez álló feladatot.

Ez történt akkor is, amikor egy fiatal leányzó könyvajánlót írt a városi könyvtár részére, mert nagyon szeretett olvasni, de volt, hogy egy informatika iránt érdeklődő fiatal plakátokat tervezett. Több sikerről is be tudunk számolni, de keresett fel minket véletlenül olyan fiatal is, aki csak unatkozott és végül a Hetedhét Játékvárosban lett önkéntes, azóta pedig pedagógia szakon van.

TALENTUM ALAPÍTVÁNY

Végezetül, de természetesen nem utolsó sorban **Gyenes Krisztina**, ügyvezető igazgatóval és **Komáromi István**, EVS önkéntes koordinátorral beszélgettünk a szegedi Talentum Alapítványról, hazai és nemzetközi önkéntességről.

KÉRLEK MUTASSÁTK BE A SZERVEZETET!

A Talentum Alapítvány az Önkéntesség Támogatásáért 2002-ben alakult meg, és ahogyan a neve is mutatja, a szervezet célja kezdetektől fogva az önkéntesség ügyének előmozdítása. Az elmúlt közel 20 évben számos lehetőséget megragadva különböző módszerekkel, különböző célcsoportokra fókuszálva igyekeztünk és igyekszünk mind a mai napig teljesíteni a küldetésünket.

Módszertani központként új utak és új lehetőségek kutatása is a tevékenységeink közé tartozik. Az utóbbi időszakban különösen aktívak vagyunk a kórházi önkéntesség, a színházi és múzeumi önkéntesség területén (mindhárom területen állandó önkéntesekből álló csoportjaink vannak), de vírusidőszakon kívül számos programunk, akciónk volt idősoththonokban és idősek klubjaiban is. 2014 óta vagyunk aktívak a nemzetközi önkéntesség terén is. Eddig több mint 60 fiatal érkezett hozzánk hosszabb-rövidebb időre az Európai Unió által meghirdetett önkéntes programokon keresztül (korábban EVS –

Európai Önkéntes Szolgálat, jelenleg ESC – Európai Szolidaritási Testület néven működnek). Ezen felül az utóbbi években nyitottunk a Szegeden tanuló harmadik országbeli egyetemisták felé is (Kenya, Uganda, Jemen).

Mindezeken túl civil fejlesztő központként aktív szerepet játszunk a szegedi civil életben. Különböző szakmai fórumok, workshopok, tréningeken keresztül „kovászként” segítjük a többi civil szervezetet a fejlődésben és a minél magasabb fokú szakmai munkában.

MIKOR ÉS MI VOLT AZ, AMI ARRÁ SARKALT BENNETEKET, HOGY HAZAI ÖNKÉNTESKEKET FOGADJATOK?

Az Alapítvány megalakulása óta célunk az önkéntesség ügyének előmozdítása, különböző önkéntes programok és akciók szervezése. Az önkéntesség a fő profilunk, ami az Alapítvány elnökének köszönhető.

Balogh Edit korábbi munkahelye kapcsán sokat járt külföldre, ahol látta, hogy hogyan fogadnak a civil szervezetek önkénteseket, látta, hogyan szerveződik a civil szektor, mi az a civil menedzsment és ezt annyira fontosnak érezte itthon is, hogy létre hozta a Talentum Alapítványt. Kerestük az utunkat, nem is volt ez abban az időben még olyan könnyű, az önkéntesség és a civil szervezeti létforma még nem volt olyan elterjedt mint ma. Nagyon sok képzést, workshopot, tematikus napot szerveztünk Szegeden, az országban és a határon túli magyar területeken is. Majd jött a 2004-es év, amikor egy budapesti szervezet, az Önkéntes Központ Alapítvány pályázati felhívására nevezünk az Önkéntes Központ címre.

A címet elnyertük, és Szegeden és Csongrád-Csanád megyében elkezdtek kiépíteni, működtetni az Önkéntes Központot. Egy központ nagyon sokféle és szerteágazó tevékenységet lát el. Kiemelt célunk, hogy úgy szervezzük az önkénteséget minél több területen, minél többféle célcsoport számára, hogy mi magunk,

azaz a Talentum Alapítvány dolgozói mindig elsőként próbáljuk ki azokat az új területeket, ahova önkénteseket tervezünk közvetíteni.

Természetesen sokféle ember van, így sokféle önkéntes és sokféle szervezet is, kedvesebbek, nyitottabbak, együttműködőbbek, sokféle tapasztalatot gyűjtöttünk, és arra is büszkék vagyunk, hogy széles körű együttműködésben dolgozunk, így nagyon színes a munkánk nekünk, munkatársaknak is.

MI VOLT AZ A MOTIVÁCIÓ, AMINEK KÖSZÖNHETŐEN KÜLFÖLDI ÖNKÉNTESÉKET FOGADTOK?

Mint Önkéntes Központ nem mi voltunk az egyetlenek az országban. Egy koncepció szerint minden megyében kialakítottak egy-egy központot, akikkel hálózati formában dolgoztunk együtt, évente több alkalommal is találkoztunk.

Ezen keresztül újabb önkéntes trendeket láthattunk, hallhattunk, ami inspirálólag hatott ránk. Lehetőségünk volt külföldi szakmai látogatásokra is. Az Erasmus+ program akkori nevéen EVS programját is így ismertük meg. Megismertünk magyarországi fogadószervezeteket, és nagyon izgalmasnak tűnt a gondolat, hogy külföldi fiatalok jöjjenek önkénteskedni hozzánk, ezzel az önkéntességnek egy új arcát tudnánk megtapasztalni és másoknak megmutatni.

Ráadásul láthattuk, hogy a külföldi önkéntesek fogadása milyen kulturális és nyelvi élményt is jelent a fogadó civil szervezet számára.

Megpróbálkoztunk tehát a fogadószervezetek számára kötelező akkreditációs eljárással, de sajnos nem voltunk benne annyira ügyesek, mígnem sikerült egy pályázatban kifejezetten a külföldi önkéntesség bevezetésére hívnunk egy új munkatársat. Laurinyecz Regina épp akkor tért haza az EVS szolgálatáról a Maldív szigetekről. Elszánt volt, teli élménnyel, tapasztalattal... Innen már hamar meglett a minősítésünk, majd 2014-ben az első hosszú távú önkéntesek fogadása, és 2015-ben egy 10 fős rövid távú fogadás is megvalósult.

A tapasztalatok alapján kialakult a külföldi önkéntes fogadói protokollunk, ami alapjaiban azóta is ugyanaz, csak az évek csiszolták: kiostáltuk ami idejét múlt, új elemeket is folyamatosan teszünk bele, így tartva frissen, aktuálisan. Kezdetektől fogva változatlan alapelvünk azonban, hogy a külföldi önkéntesek is a stábunk tagjai, mindenben együtt dolgozunk, együtt vagyunk az irodában, és persze ez azt is eredményezi, hogy mára már természetes, hogy az angolt is munkanyelvként használjuk.

Ez a folyamat teljesen a kultúránk részévé vált, és a munkakapcsolatokon túl személyes kapcsolatok, barátságok is kialakultak.

MI A KÜLÖNBSÉG A HAZAI ÉS A KÜLFÖLDI ÖNKÉNTESÉK KÖZÖTT?

Az első és legfontosabb különbség természetesen a nyelvismeret. A külföldi önkénteseinktől nem várjuk el a magyar nyelvtudást, ennek következménye azonban a potenciális fogadóhelyek számának csökkenése. A külföldi önkéntesek így ugyanis olyan helyeken tudnak csak tevékenykedni, ahol a fogadószervezetben beszélnek angolul, vagy valamilyen közös nyelvet, sőt, ahol meg is van a munkatársak bátorsága ezt használni!

Sok szervezetnél érezhető az a gát, hogy bár tudnának fogadni külföldieket (hiszen megfelelően beszélnek idegen nyelvet), de szégyenlősség, önbizalomhiány, vagy akárcsak az újdonságtól való félelem visszatartja őket ebben. Ezzel azonban sokat veszíthetnek, hiszen külföldi lelkes fiatalok jelenléte rengeteget hozzá tud tenni egy-egy szervezet tevékenységéhez. Különösen a gyermekekkel, fiatalokkal kapcsolatos területeken – de egyébként az idős korosztály is nagyon élvezi a „vendégek” jelenlétét.

Második különbségnek a léggört nevezném meg, amit a külföldi fiatalok maguk körül teremtenek. Erre valahogy mindenki felfigyel, mindenkinek izgalmas: mások országából érkeztek, nem beszélnek magyarul – ez a többséget lázba hozza.

Egy-egy előadás után – amely első körben az országairól szól, később azonban bármilyen téma felmerülhet – záporoznak a kérdések.

Az utóbbi években a Szegeden tanuló külföldi egyetemistákat is bevonjuk az önkéntes programjainkba. Legnagyobb sikere a kenyai fiataloknak van, ugyanis a hallgatóság között gyakran olyanok ülnek, akiknek ez az első interaktív találkozója afrikaiakkal és a program folyamán a leomló falak között felteszik azokat a kérdéseiket, amik mindig is foglalkoztatták őket.

A másik oldalon a hazai önkéntesek ugyanakkor sokrétűbb feladatokat tudnak vállalni. Ők bárkivel tudnak beszélgetni, komplexebb foglalkozásokat, játékokat tudnak szervezni (hiszen semmilyen nyelvi akadállyal nem kell számolniuk), illetve a fogadószervezetek is nyitottabbak, hiszen itt nem kell „izgulni” a nyelvi nehézségek miatt.

Jelentős különbség, hogy az ESC programmal érkező fiatalok heti 30-35 órában önkénteskednek és sokkal rugalmasabbak,

szabadabbak, hiszen ez a fő „profiljuk”. A hazai önkéntesek, illetve a külföldi egyetemisták ezzel szemben szabadidejükben, a munkájukhoz vagy tanulmányaikhoz igazítva tudnak elvállalni önkéntes alkalmakat.

Mi az, amiért megéri önkéntesekkel együtt „dolgozni”?

Minden ember egy megismételhetetlen karakter, így mindenki a maga temperamentumát, képességeit, tapasztalatát, kreativitását hozza a programokra, akciókra.

Emellett kellemes meglepetéseket is szokott hozni az élet, amikor jobban megismerkedünk egy-egy önkéntessel és számos közös pontra derülhet fény, vagy kiderül, hogy ő valamiben erős, amiben mi gyengék vagyunk és szívesen nyújt segítséget. Az önkéntesek által bővül a kapcsolati hálónk és az Alapítvány ismertségi köre, ugyanis ha valaki elégedett a nálunk végzett önkéntességével kapcsolatban, akkor biztosak lehetünk benne, hogy jó hírünket viszi.

Mindezekén túl az sem elhanyagolható, hogy az önkéntesek olyankor jó kérdéseket tudnak feltenni. Néha nagyon is előre tud lendíteni, akár egy olyan kérdés is, hogy „miért így csináljátok?”.

Mert ha megállunk és átgondoljuk, komoly felismerések születhetnek. A külföldi önkéntesekkel pedig nagy öröm együtt dolgozni, bár tisztában kell lenni vele,

hogy komoly munka és kihívás is van mögötte. Az ő mindennapos jelenlétük üde színfolt, ráadásul állandóan interkulturális élményekben lehet részünk.

Olykor a legváratlanabb dolgokban derülhet ki, hogy ők valamit másképp csinálnak – ez pedig könnyen vidámságba, „ahha élménybe” torkollik, de mindenképp egyfajta tanulási folyamat, látókörtágítás.

Emellett sokak számára ők az Alapítvány mosolygó arcai, sokat tesznek hozzá az ismertségünkhöz.

Állandó elfoglaltságot kell keresnünk az ESC programmal érkezt fiatalok számára, így nem engedhetjük meg magunknak a lustálkodást, sőt, állandóan új kapcsolatok kialakítására, új területek kipróbálására ösztönöz minket – ez is nagy nyeresége a projekteknek.

SZERINTE MI MOTIVÁLJA AZ ÖNKÉNTESKET, AKIK A TALENTUMHOZ JELENTKEZNEK?

Úgy gondolom, itt Szegeden kimondottan jó hírünk van, sokan azért jönnek be hozzánk, mert mások ajánlottak minket. Van, aki keresgélt az interneten, hogy hol tudna önkénteskedni Szegeden és úgy talált ránk.

Könnyen elérhetőek vagyunk, önkéntesközpontként közvetítünk az önkéntesek és a fogadószervezetek között. Két adatbázist is vezetünk ennek érdekében: az egyiket az önkénteskedni vágyó emberekről, a másikat az önkénteseket fogadó szervezetekről, intézményekről. Az irodánkba ellátogató emberek maguk is tudnak találni az adatbázist böngészve számukra szimpatikus fogadóhelyet, míg a szervezeteket abban tudjuk segíteni, hogy önkéntességi igényeiket kiküldjük a regisztrált önkénteseinknek.

Ezen felül vonzóak lehetünk még a tapasztalataink által. Az elmúlt közel két évtizedben rengeteg dolgot tudtunk kipróbálni, rengeteg tapasztalattal és tanulsággal. Ez azt is jelenti, hogy aki nálunk önkénteskedik, az sokat tud fejlődni és tanulni. A külföldi fiatalok számára pedig azt gondolom azért lehetünk vonzóak, mert jó témákat adunk a projektjeinknek.

Régebben rendszeresen szerveztünk angol nyelvű táborokat, de volt kórházi önkéntesség, tanodákban, szociális intézményekben... ezek a helyek pedig sokakat megragad, eddig általában nagyon jó önkénteseket tudtunk fogadni.

MILYEN AZ ÖNKÉNTESÉG HATÁSA A KÖZÖSSÉGRE ÉS AZ EGYÉNRE?

Azt gondolom, hogy minden interakciónak van valamilyen hatása – némelyik látható, megfogalmazható, de van, ami láthatatlan és belül dolgozik. A külföldi önkénteseink rendszeresen „lázba hozzák” a közösséget ahova mennek: egyszer például a helyiek házi készítésű süttel vártak bennünket... Bár, ha a külföldiek hatásáról beszélünk, első helyen kéne említeni a nyitottságot.

Úgy tapasztaljuk, hogy azok a magyar emberek, akik az önkénteseinkkel találkoznak, nyitottabbá is válnak egyúttal. A természetességükkel, motiváltságukkal, vidámságukkal ugyanis szinte mindenkit „levesznek a lábukról” a külföldi fiatalok.

Ez a nyitottság pedig igenis elkél napjaink zárkózottabb világában, ahol gyakran gyanúsnak bélyegződik az, aki valamiben más.

Az önkénteseink rendszerint csillogó szeművé teszik a hallgatóságukat, akik elfogadóbbá is válnak ezáltal. Ez egyfajta – olykor tervezett, olykor nem tervezett – interkulturális érzékenyítés.

Emellett számos ismeretet is átadnak az önkéntesek és ne feledkezzünk el arról sem, hogy ki tudja milyen életre szóló változásokat indíthat el egy-egy találkozás – főleg a gyerekek, fiatalok életében.

A hazai önkéntesek is érhetnek el komoly hatásokat. Látványos volt tavaly például amikor a Gyermekkórház egyik osztályán festettük át a kórházi ágyakat, vagy akár egy tereprendezés, stb. Érzékelhető a tematikus csoportjaink működése (kórházi, színházi, múzeumi) is, sőt, ők maguk is mára egy-egy közösséget alkotnak.

A kórházi önkénteseink elsősorban beszélgetőtársak, ha kell, akkor kísérők – de mindenképp a személyes odafigyelést garantálják azoknak a betegeknek, akik huzamosabb ideig kénytelenek kórházban

gyógyulni. Az ő számukra komoly hatás, az, hogy van, aki odafigyel rájuk és van ideje meghallgatni őket. A gyerekekkel, fiatalokkal végzett munkának pedig számos láthatatlan hatása van, de úgy gondolom mindenképp pozitív és biztató visszajelzés, amikor azzal a kérdéssel válunk el a gyerekektől, hogy „mikor jöttök legközelebb?”.

KÉRLEK, OSSZATOK MEG VELÜNK EGY TÖRTÉNET AZ ÖNKÉNTESSEKKEL KAPCSOLATOSAN!

Nagyon sokrétűek tudnak lenni az önkéntesek által végzett feladatok. Volt, amikor főzőalkalmat tartott a grúz és azerbajdzsáni önkéntesünk egy ifjúsági táborban – nagyon nagy sikerrel. Az egyik projektünkben pedig a kórházba járt önkénteskedni egy spanyol és török lány, a végén pedig saját maguk által készített játékokat adtak át. Itt a projekt zárása, az utolsó gyermekpszichiátriai látogatás volt nagyon megindító, amikor könnyek között váltak el az önkénteseink a gyerekektől és a munkatársaktól. Talán ezt a búcsúzást őrizzük leginkább, mert érezhető volt, hogy ennek a projektnek komoly nyoma marad.

Önkéntesek a szervezetben

dr. Boros Tamás - Vajda Árpád

ÖNKÉNTESSEKKEL BESZÉLGETTÜNK

Ebben a fejezetben több önkéntessel készült mini interjút olvashattok, melyekkel igyekszünk bemutatni, hogy egy adott szervezeten belül is, milyen sokféle módon kapcsolódhatnak az önkéntesek az adott egyesület, intézmény, vagy más formában működő önkéntes fogadó tevékenységéhez, működéséhez.

Bízunk benne, hogy az itt olvasható interjúk segítenek megismerni az önkéntesség csodálatos és sokszínű világát, valamint még több kedvet csinálhatunk az önkéntes szerepvállaláshoz.

A három megkérdezett önkéntes mindegyike az Alternatíva Egyesület önkéntese, de eltérő módon kapcsolódtak a szervezethez. Van, aki egy informális ifjúsági csoport tagjaként, vezetőjeként, van aki egy rendezvényen találkozott a szervezettel, van aki pedig korábbi munkássága miatt került kapcsolatba az egyesülettel.

Alább Mórocz Sándor, Faragó Alexandra és Hadzsy János önkéntesek interjút olvashatjátok, közülük van, aki a MédiaKommandó projekt, van aki pedig a Senkinek sem Art baráti társulás, informális csoport tagja.

ELSŐKÉNT MÓRO CZ SÁNDORT KÉRTÜK MEG, HOGY MESÉLJEN EGY KICSIT A MÉDIKOMMANDÓRÓL!

1998-ban kezdődött az Új Lenyomat Média Műhely, ami azt jelentette, hogy az első városi szintű középiskolás lap volt, amit nyomdában tudtunk kiadni. Ebből nőtte ki magát a MédiaKommandó, amikor rájöttünk, hogy egy média műhely mennyi hasonló érdeklődésű fiatal tud bevonni.

Egy nem formális csoportról van szó, aminek nincs határozott, szilárd alakulási dátuma, mint

például egy cégnek, civil szervezetnek, vagy például az Alternatíva Egyesületnek, amit 1993-ban jegyezték be. Ennek inkább előtörténete van és arra emlékszem, amikor a MédiaKommandó nevet elnyerte – eredetileg a csoport, akik ezt a szellemi terméket kialakították, már összejártak, így indultunk.

HOGYAN ISMERKEDTÉL MEG AZ ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGGEL, AMIT VÉGEZNEK?

Több csatornán keresztül. Az egyik az a közösségi terekben való találkozás, amikor eseményeket vagy előre meghirdetett média klubokat hoztunk létre vagy amikor kitelepültünk az instant újság elkészítése során valamely kistelepülésre. Ilyen volt az is, amikor rendezvényhelyszínen voltunk, és onnan jöttek érdeklődők, akik előben kipróbálták az újságírás rejtjelmeit. De sokat profitáltunk a korábbi civil szervezeti kapcsolatainknak köszönhetően is, akik megismerték a tevékenységünket és onnan is jöttek érdeklődők.

TE MIÉRT KEZDTED EL EZT AZ EGÉSZET, ÉS SZERINTE MA MI VISZI RÁ A FIATALOKAT, HOGY ÖNKÉNTESEN SZEREPET VÁLLALJANAK EGY CSOPORTOS, EGY KÖZÖSSÉG, EGY-EGY PROJEKT ÉLETÉBEN?

Alapvetően a jó társaság és az új dolgokban való részvétel által érzett kíváncsiság lehet az a döntő szempont, ami miatt valaki kipróbálja az önkéntességet. Ez az én esetemben legalábbis így volt. De emellett természetesen fontos az a terep, amin elindulnak tehát például ha valakinek van affinitása a grafikai tervezéshez, az újságíráshoz vagy például fotózáshoz, esetleg a videókészítéshez, akkor az a terület jobban fogja érdekelni természetesen mint például mondjuk egy tőle teljesen távol álló feladat. Az önkéntesség nagyon nagy segítséget nyújt a fiatalok útkeresésében.

MI TARTOTT BENT TITEKET ÉS AZOKAT, AKIK HOSSZÚ IDŐRE CSATLAKOZNAK HOZZÁTOK?

Fontos, hogy legyen sikerélményük és közösségben meg tudják élni az alkotás örömét, valamint a folyamatosan ismétlődő alkalmakon való részvétel során új barátságokra, új tulajdonságokra tesznek szert. A lemorzsolódás legfőbb okát az életkor változása során fellépő új feladatok miatti időhiány vagy pedig a megszokott környezetből való kimozdulás, vagy a barátoknak másik

településre költözése miatti elmaradása teremtheti meg, de azért sok hosszútávú társat, barátot tudunk találni az évek alatt.

MIT KAPTATOK AZ ÖNKÉNTESÉGTŐL?

Rengeteg olyan gyakorlati lehetőséget kapunk és kapnak, amelyet a jelenlegi helyzetükben akár az iskolában vagy a munkahelyen nem tudnak kipróbálni. Olyan soft-skillt tudnak megszerezni, amelyek hosszabb távon nagyon sok előnnyel járnak hiszen a munkaadók ezekre is egyre nagyobb figyelmet fordítanak.

MIT TANULTATOK AZ ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGEITEK SORÁN? MILYEN KÉPESSÉGEK, ISMERETEK, HOZZÁÁLLÁSOTOK FEJLŐDÖTT?

Rendszerben való gondolkodás, egymásra odafigyelés, az általuk választott önkéntes feladathoz kapcsolódó szakmai ismeretek, ezek által összességében fejlődik a szervezői képesség, illetve ehhez kapcsolódóan a kommunikációs eszköztár is

AJÁNLANÁD-E AZ ÖNKÉNTESÉGET MÁSIK FIATALNAK? MIÉRT?

A fentebb felsoroltak alapján igen.

KELLENE-E NÉPSZERŰSÍTENI AZ ÖNKÉNTESÉGET? HA IGEN, HOGYAN?

Nagyon sok esetben téves elképzelések vannak a társadalomban arról, hogy mi is az önkéntesség valójában. A középiskolás közösségi szolgálat ezt azért valamilyen szinten megváltoztatta, de mindenképpen szükség volna olyan területekre is betörni ezzel az információval, ahol még kiaknázatlan lehetőségek vannak, ezért fontosnak tartom az önkéntesség népszerűsítését akár kampányszerűen, akár pedig általános kommunikációval.

Következő interjúalanyunk **Faragó Alexandra**, aki a **Médiakommandó**n keresztül az Alternatíva Egyesület egyik önkéntese. Először Röszkén találkoztunk vele, és egyből belevetette magát a tevékenységek sűrűjébe. Az egyetem mellett most egy kicsit kevesebb ideje jut önkénteskedni.

HOGYAN TALÁLKOZTÁL EZZEL A FAJTA ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGGEL, AMIT VÉGEZTEK?

Egy barátnőm által találkoztam a helyvel, a csapattal és a dologgal.

MIÉRT DÖNTÖTTÉTEK ÚGY, HOGY BELEVÁGTOK? MI VISZI RÁ A FIATALOKAT, HOGY ÖNKÉNTESEN SZEREPET VÁLLALJANAK EGY CSOPORT, EGY KÖZÖSSÉG, EGY-EGY PROJEKT ÉLETÉBEN?

Egy rendezvényen futottam bele a Médiakommandó munkájába, ami felkeltette a figyelmem és tudtam, hogy szeretnék oda tartozni. Először úgy kerültem oda, mint 'kicsi' minden programon minden feladatomban támogatást kaptam, minden kérdéssel tudtam kihez fordulhatok úgy éreztem van körülöttem egy támogató csapat így értelmű volt, hogy én is szeretnék majd idővel más számára támogatást adni.

MI TART BENT TÉGED?

Az érzés, hogy amit mi kaptunk másnak megadunk. Vagy a másik bizonyos érzés mikor

segíteni tudsz valakin/valakinek. Mindig van motiváció arra, hogy adj.

VAN OLYAN OK, AMIÉRT FELHAGYNÁL EZZEL?

Szerintem az emberi halogatás és a századunk rohanó életmódja miatti kihagyások gyakran előfordulnak fiatal felnőttek életében, de szerintem nem szándékosan hagynak maguk mögött egy ilyen lehetőséget.

MIT KAPTAK, KAPTOK AZ ÖNKÉNTESÉGTŐL?

Az érzést. Ami másra nem hasonlít. Új szituációk és emberek, szuper úgy élni, hogy rengeteg segítő ember vesz körül és ha bárhol összefutsz ezekkel az ismerősökkel széles mosollyal üdvözölnek.

MIT TANULTATOK AZ ÖNKÉNTES TEVÉKENYSÉGÜK SORÁN? MILYEN KÉPESSÉGETEK, ISMERETETEK, HOZZÁÁLLÁSOTOK FEJLŐDÖTT?

Mit nem? Teljesen mindegy, hogy az élet melyik területén vagy önkéntes akkor is tanulsz az élet minden területéről.

MI A JÖVŐBENI KÉPED SAJÁT ÖNKÉNTESÉGEDRŐL? FOGOD EZT VÉGEZNI KÉSŐBB IS? HOL KÉPZELED EZT EL?

Szerintem ez a válasz úgyis mindenkinél teljesen egyéni, de úgy gondolom, aki valaha volt örökre az marad. Lehetséges egy időre más a prioritás, de idővel úgyis vissza találnak majd ehhez a tevékenységhez.

AJÁNLANÁD-E AZ ÖNKÉNTESÉGET MÁS FIATALNAK? MIÉRT?

Természetesen igen, hogy megtapasztalják azt, milyen jó másokon segíteni, ahogy azt én is tettem.

KELLENE-E NÉPSZERŰSÍTENI AZ ÖNKÉNTESÉGET? HA IGEN, HOGYAN?

Nem igazán tudom hogyan terjeszthetnénk, én úgy gondolom a legjobb mód ahogy én találkoztam vele. Viszont szerintem szuper ötlet a kötelező 50 óra is, ami az érettségi megszerzéséhez szükséges. Én például az idő alatt voltam gyermekkorházban is, gyerekekkel játszani és mesét olvasni nekik.

Végezetül ismerkedjün meg a **Senkinek sem Art (SSA)** egy baráti társaságból kialakult, baráti társulással, amely jelenleg az Alternatíva Egyesület égisze alatt folytatja nonprofit tevékenységét. Kérdéseinkre, minden megkötés nélkül, a csapat 4 tagja is válaszolt, a gondolatokat a vezető, **Hadzsy János** osztotta meg velünk.

MESÉLJ EGY KICSIT A CSAPATRÓL!

A Senkinek Sem Art (SSA) nem formális társulásként, baráti csapatként jött létre az Alternatíva Egyesület keretén belül. Mostanság az önkéntesség mellett azért próbálunk már piacra is menni, ami nem egyszerű. Mindannyiunk dolgozik mellette, és nem könnyű egy ilyen szolgáltatást eladni, és erre a figyelmet felhívni. De nagyon sokat adott nekünk már eddig is az önkéntesség.

HOGY TALÁLKOZTATOK AZ ÖNKÉNTESSÉGGEL?

Az Új Nemzedék Csongrád Megyei közösségi terében álltunk így össze egy csapatá, egy kiállítást szerettünk volna szervezni. Ebből az lett, hogy élőben festettünk mozgó animációkat. Ez összejött, jó volt, és elkezdtünk komolyabban foglalkozni a témával. Abban a félévben, ha jól emlékszem, 2016-ban sok helyre mentünk kitelepülésekre, és sok kérést is kaptunk, belső dekorációkra.

Nagyon élveztük ezt az időszakot. Az Alternatíva Egyesület és vezetőnk, Hadzsy János által találkoztunk tehát az önkéntességgel.

MI AZ, AMI TITEKET EBEN MOTIVÁLT?

Főleg a visszajelzések. Végre nem csak a mi kisebb körünk tudott a tevékenységükről, hanem más emberek is, láttuk és hallhattuk a véleményüket, amik többségében pozitívak voltak. Az is fontos, hogy az emberek ezáltal megismerték, nem csak a mi személyünket és munkásságunkat, hanem a street artot is, hogy ez nem csak falfirka, hanem esztétikájában is ad a városi környezethez, szebbé tesszük a falakat vele. A mi célunk az, hogy mi is eljussunk 1-1 nagyobb falfelületre legálisan, és amint említettük, esetleg pénzes megbízásokat is kapjunk. Ehhez egyébként szükséges, hogy az online térben is ott legyünk, most, 5-en, a csapatból ezen dolgozunk.

MI AZ, AMI A CSAPATOT EGYBEN TARTJA?

A jó közösség, és a közös tevékenység. Bár mostanában kevés időnk van a munkáink miatt így találkozni, azért mindig örülünk egymásnak és a közös tevékenységnek. Azért az öröm, hogy mostanában megint sűrűbben találkozunk. Azért itt ki kell emelni Jani szervezőképességét és kapcsolatait, illetve az Alternatíva Egyesület, mint ernyőszervezet jogi és anyagi hátterét. El tudtunk jutni iskolákba, népszerűsíteni a street artot, de jártunk úgy falunapon is, hogy egyszer csak rózsaszín ruhás kislányok, 6-10 évesek szerették volna kipróbálni, hogy milyen is egy paravánra festéket fújni. Ezek nagy élmények.

AJÁNLANÁTOK-E MÁSOKNAK AZ ÖNKÉNTESSÉGET, ÉS HA IGEN, MIT MONDANÁTOK?

Szerintünk fontos ez a kapcsolatépítés szempontjából is, ami az élet minden területén hasznosulhat. Mindemellett kiváló barátokra is lelhetsz. Csapatban végzünk valami olyan dolgot, amiben sok kívülálló a rosszat látta, és sokaknak 180 fokot fordult a véleményük.

HOGYAN LÁTJÁTOTK, MILYEN MA AZ ÖNKÉNTESÉG MEGÍTÉLÉSE?

Magyarországon ez még mindig újkeletű dolog, amivel szemben, bár növekvő az elfogadottság, de még mindig csekély. Viszont mi láttuk azt, például az Alternatíva Egyesületen keresztül is, hogy hány fiatal végez önkéntes tevékenységeket, ahelyett, hogy céltalanul bóklászna a bevásárlóközpontokban. Hasznosat csinálnak, fejlesztik magukat, beilleszkednek egy közösségbe, új barátokra lelnek.

Ajánlott irodalom, hasznos linkek

AJÁNLOTT IRODALOM

Bartal, Kmetty (2001) **A magyar önkéntesek motivációi**. Civil Szemle VIII. évfolyam IV. szám 2011/4. ISSN 1786-3341

Dorner, László (2013) **Az önkéntesség pszichológiai vonatkozásainak szakirodalmi áttekintése =** The review of current researches on psychological background of volunteerism. Magyar Pszichológiai Szemle, 68 (2). pp. 329-355. ISSN 0025-0279

Silló (2016) **Az önkéntesség modern formái**. Útközben: Az I. Demográfia és Szociológia Doktoranduszkonferencia anyagai / szerk. Berger Viktor. - p. 71-81. ISBN 978-963-429-105-3

Déri, Gulyás (2017) **Helyben hogyan?** Gyermek- és Ifjúsági Önkormányzati Társaság, ISBN 978-963-12-9009-7

Vercseg (2018) **Közösségelmélet**. Parola füzetek, ISSN 1216-6723

HASZNOS LINKEK

Közérdekű Önkéntes Tevékenység regisztráció felülete
<http://kot.emmi.gov.hu/>

Közérdekű Önkéntes Törvény
<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a0500088.tv>

Önkéntes piactér
<https://www.onkentespiacter.hu/>

Segítő önkéntes oldal
<https://www.onkentes.gov.hu/>

Magyar Vöröskereszt önkéntes program
<http://voroskereszt.hu/hogyan-segithetsz/onkentesseg/>

Önkéntes Központ Alapítvány
<http://www.oka.hu/>

Civil Szemle
<http://www.civilszemle.hu/>

Helyzetjelentés az önkéntességről

http://www.unp.hu/sites/default/files/documents/a_halozatban_dolgozo_munkatarsak_tevekenysegei_feladatai_az_onkentesseg_teruleten.pdf

United Nations (2002) Resolution adopted by the General Assembly

http://www.un.org/en/ga/search/view_doc.asp?symbol=A/RES/56/38&Lang=E

Európai Bizottság (2011) - A bizottság közleménye az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, a Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:0568:FIN:HU:PDF>

1068/2012. (III. 20.) Kormányhatározat

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=146815.214446

Önkéntes kutatás 2018

http://www.unp.hu/sites/default/files/dokumentumok/onkentesseg_2018.pdf

KSH (2014) A Munkaerő-felmérés módszertani leírása

<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/mpf/mpf1412m.pdf>

Statisztikai adatbázisok forrása:

1. 2014 - https://www.ksh.hu/stadat_evkozi_9_3
2. 2017 - https://www.ksh.hu/stadat_evkozi_9_7
3. 2019 - https://www.ksh.hu/stadat_evkozi_9_13